AZ ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRA

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

DR. HILLER ISTVÁN

AZ ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRA

OEE Könyvtár
ÁLLEIN 2020

Országos Erdészeti Egyesület
Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár
Leltári szám: 296/2017
Csoport szám: I.
Raktári jelzet: S-T-N-

SOPRON
1978

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Lektorok:

DR. GYULAY ZOLTÁN
egy. tanár, a föld- és ásványtudományok kandidátusa

DR. DIETER SCHMIDMAIER
könyvtári tanácsos, a Freibergi Bányászati Akadémia Információs Központjának igazgatója

Olvasó szerkesztő:

MASTALÍR ERNŐNÉ
könyvtári tudományos főmunkatárs

A fényképeket az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Fotólaboratóriuma dolgozói készítették

A címlapon: Az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtárának új épülete

A hátlapon: Részlet a műemlék-könyvtárból

F. k.: Hiller István — Széchenyi Nyomda Soproni üzeme 78.2674

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

„A könyv együtt nőtt fel az emberiséggel: benne jegecesedett ki minden agyvelőt megrázó tudás és minden szivet megrendítő szenvedély. Az emberiség viharos életének hatalmas gyónása íródott meg a könyvben: ez a hatalmas önéletrajz, melyet világtörténelemnek nevezünk. De a könyvben nemcsak a múlt van: olyan dokumentumokat tár elénk, melyeket másképp sokszor csak véres szenvedések árán találhatunk meg. A könyv a jövő programja."

(Herzen)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

A könyvtár helye művelődéstörténetünkben

Az Erdészeti és Faipari Egyetem — egyetlen ilyen hazai felsőoktatási intézményünk — nemcsak korszerű segédeszközök birtokában, hanem ritka műszaki-természettudományos könyv- és folyóiratgyűjtemény tulajdonában is folytathatja oktató-kutató tevékenységét. Ez a gyűjtemény a XVI. század elejétől napjainkig szemléltetően mutatja tudós generációk céltudatos gyűjtő-, fenntartó-, fejlesztő- és óvó munkáját. A párját ritkító műemlékállomány — a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen és a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen — nemcsak szemet gyönyörködtető különteremben hívja fel magára a figyelmet, hanem bizonyítéka is a múlt, a műszaki-természettudományos kultúra megbecsülésének, páratlan értékű nemzeti kincsünk féltő őrzésének.

Nemcsak muzeális értékről van itt szó! Nemcsak felbecsülhetetlen kultúrtörténeti értéke, védetté nyilvánítása, meghatározhatatlan antikváriumi értéke, vagy éppen a korunkban divatos általános „antik-érték" emeli ezt az állományt a szuperlativuszok világába, hanem tudományos hasznossága is. Ma sem hagyhatók ugyanis figyelmen kívül megállapítások, pozitív és negatív tapasztalatok, amelyekre már évszázadokkal ezelőtt felfigyeltek, amelyeket leírtak, bizonyítottak, de a viharos történelmi korszakokban figyelmen kívül hagytak. E könyvek, a könyvtárosok becsülendő tudományos munkája nyomán, ismét élők, mint ahogy többségében a bennük lévő gondolatok is. Ezt azért állíthatjuk, mert e könyvtár létrejöttét, fejlődését olyan egyetemes tudósok alakították, befolyásolták, mint Jacquin, Delius, Peithner, Poda, Scopoli, Haidinger, Patzier, Doppler, Wilckens, Feistmantel stb. A könyvtárral személyes kapcsolatot tartott Volta, a volframot felfedező mexikói Fausto d'Elhuyar, emlőin nevelkedett a tellurt felfedező Müller Ferenc vagy a magyar geológia megteremtője, Szabó József. A selmecbányai Bányászati Akadémia tudományos légköre hozza létre 1786-ban az első nemzetközi bányászati társaságot, a „Societät der Bergbaukunde" elnevezésűt, amelynek több mint másfélszáz tudós tagja között volt többek között Lavoisier, Gmelin, Crell, Klaproth, Watt és Goethe is. Természetes tehát, hogy a könyvtár polcaira kerültek a világ legnagyobb tudósainak művei. Csak néhányat említünk: Plinius, Euler, Segner, Biot, Mariotte, Bernoulli, Leupold, Belidor, Galilei, Boyle, Ampére, Faraday, Gay-Lussac, Lavoisier, Berzelius, Buffon, A. Humboldt, Cuvier, Calvör, Cramer, Newton, Darwin, stb.

Selmecbánya a 18. és 19. században Európának egyik legjelentősebb tudományos központja és bölcsője nemcsak a bányászati-kohászati, hanem a geodéziai-kartográfiai, kémiai, geológiai és erdészeti tudományoknak is. E tudományok helyi művelőinek érdekében áll a könyvtár sokirányú fejlesztése. Az Akadémia fennállásának minden időszakában a tanári kar többsége haladó szellemű volt, a 19. és 20. század fordulóján többsége szabadelvű-liberális. Már csak az oktatott tárgyak világnézeti nyitottsága és minden dogmatizmussal ellenkező jellege miatt is. Így válik érthetővé, hogy a könyvtár polcaira kerültek a haladó társadalomtudományi művek is, az utópista szocialisták munkái és Marx is.

Az állomány, amely hazánk első és egyetlen műszaki műemlékkönyvtára, összetételénél és ritka, vagy egyetlen példányban fennmaradt műveinél fogva a maga nemében egyedülálló.

A könyvtár keletkezése Selmecbányán

Hazánk első szakkönyvtárának kialakulása egybeesik az első magyarországi bányatisztképző iskola alapításával. Ezt az iskolát a kor szükséglete hozta létre és az 1735. június 22-én kelt bécsi udvari kamarai rendelet szentesítette. Az alapítólevélnek tekinthető szervezeti- és tanszabályzat az összmonarchiai célokat szolgáló iskola számára előírja „neves szerzők munkáinak beszerzését" és azt is, hogy a hallgatók kötelesek „a bányaiskola beszerzett szakműveit szabad óráikban egymás között felolvasni". Az oktatás kezdetével tehát a könyvtár is megkezdte működését.

Ebben az irőszakban tevékenykedett Selmecbánya környékén Carl Jakob Turman, jónevű bányamérő főtisztviselő, azaz „Markscheider", akinek 1735. után jelentős számú könyve került a bányaiskola tulajdonába. A könyvek tulajdonjogának változása e könyvek címlapjain nyomon követhetők. A korabeli kézzel írt „exlibrisek" jó támpontot adtak a könyvtártörténeti kutatásokhoz de értékes és érdekes emlékei is a könyvek származásának, vándorlásának.

1735-től 1763-ig több udvari kamrai rendelet szabályozza a képzést, mindig az éppen aktuális szükség szerint az egyik, vagy a másik tudományágat helyezve előtérbe. Az erdészeti oktatás a 18. század elejétől mindenesetre egyre inkább részt kér magának. Ez a tény a könyvtár állományának alakulásában is jól nyomon kísérhető.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Az akadémiai rangra emelés 1770-ben fejeződik be. Az alapítólevél előírja, hogy oktatni kell az erdők művelését és használatát, minden fafajt, a faszénégetést, nem kevébé az erdők igazgatását. A leglényegesebb számunkra az, hogy az uralkodónő saját kézírásával írta az engedélyező sorok mellé ezt a mondatot is: „Azonban az erdészeti kultúra oktatására is gondos figyelemmel kell lenni, mivel ez a kultúra a bányászat számára elengedhetetlenül szükséges". Itt kell megemlítenünk egy nem mindennapi tényt, amely erdészeti kultúránk elfelejtett értékes emléke. Tagányi Erdészeti Oklevéltára említ egy 1262-es oklevelet, amely szerint a Karcsa falubeliek (Csallóközben) emberi kézzel vetett magából keletkezett erdővel dicsekedhettek. Aligha van erre példa ebben az időben másutt a világon! (Az eredeti szöveg magyar nyelvű fordítása díszes kivitelben a műemlékkönyvtár termében került kiállításra!)

1774-ben jelentős könyvbeszerzésre került sor. A könyvtár számára megvásárolták Johann Thaddäus Peithner magánkönyvtárát. A neves tudós gyűjteménye birtokában a könyvtár a birodalom nagy tudományos könyvtárai közé került. Az akkori Magyarországon ez volt a legnagyobb műszaki-természettudományos szakkönyvtár.

A könyvtár az 1770-es évektől lendületesen fejlődik, az állománygyarapítás állandó feladattá vált.

Erdészeti tudományos szakkönyvtárunk kialakulása

1808-ban jelentős eseményt történt az akadémia életében. Az Udvari Kamara január 5-én kelt rendeletével életre hozta az Erdészeti Tanintézetet. A szakirodalom beszerzése kibővült, kiterjedt az új tudomány szakjaira is, habár bizonyíthatóan már korábban is beszereztek, használtak erdészeti szakkönyveket. 1809-ben bevezetik az ún. „filozófiai kurzust", amely felsőfokú tanulmányokra készít elő. 1846-ban az erdészeti oktatás is „akadémiai rangot" kap, létrejön a Bányászati és Erdészeti Akadémia. E néhány évtized eseményei, szervezeti változásai új szint hoznak a könyvtár anyagába, gyűjtőkre kiterjedt a szerves kémia, élettan, növénytan, állattan, mezőgazdaság és e tudományágakhoz kapcsolódó tárgykörökre is.

Az erdészeti tudomány egyre fejlődő tendeciája is kiváló szakembereket, tudósokat vonz Selmecbányára, akik a könyvtár fejlesztését is elsőrendű feladatuknak tartják. Szervezeti változások is történnek a könyvtárban. A leglényegesebb, hogy az erdészeti tanársegéd kötelességévé tették az akadémiai könyvtár kezelését. Ezért külön fizetést is kapott.

A könyvtár magyar állami intézmény lesz

Az 1860-as évektől a könyvtár fejlődése lelassul. A kiegyezés után magyar lesz a kötelező oktatási nyelv, az összbirodalmi akadémia magyar állami intézménnyé válik. Kétségtelenül veszít addigi vonzóköréből. Ugyanakkor a professzorok — elsősorban Wagner Károly és Divald Adolf — megteremtik a magyar műszaki és erdészeti szakirodalom alapjait, amelynek következtében megszűnik az addig csaknem teljesen német nyelvű szakirodalom egyeduralma, a könyvtár is ekkor kezd magyar intézménnyé válni. Ebben nagy lendítőerőt jelent Wagner Károly személye, aki mint a magyar szaknyelv és szakoktatás legeredményesebb úttörője, az első magyar vezetője lesz a könyvtárnak. Ugyancsak jelentős volt a könyvtári állomány fejlődésére az Erdészeti Lapok majd a Bányászati és Kohászati Lapok megjelenése. A századfordulóra ismét helyreáll a könyvtár korábbi beszerzési egyensúlya. Főleg a magyar szakirodalom és ezen belül is az erdészeti vonatkozású könyvek, folyóiratok száma nő meg, de a társadalomtudományi állomány is ebben az időszakban kerül a polcokra, tudatos gyűjtéssel.

A két világháború sodrában

Az egyenes vonalú fejlődést az első világháború és az azt követő történelmi események megtörték és erősen visszavetették. A könyvtár a fenntartó intézménnyel együtt Sopronba került, de még évekig működésképtelen, a történelmi állomány sorsát, hollétét még sokáig mély homály fedi. A megsemmisülésről, széthordásáról szóló legkülönfélébb híreket később az uralkodó osztályok a nacionalista, soviniszta uszítás érdekébe állítják egykori és új székhelyén egyaránt.

1944-ben kerül az ősi könyvtári állomány ismét az érdeklődés középpontjába. Ugyanis a kar kitelepítésére és értékeinek, elsősorban a könyvtár elszállítására Németországba, precíz tervek készülnek a megszállók részéről. Freiberg és Tharandt a kijelölt „felvevő körlet". A magyar és német hatóságok követelően

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

lépnek fel, de eredménytelenül. A kiadott rendelkezéseket, utasításokat, fenyegetéseket egyszerűen nem veszi tudomásul sem a kar tényleges vezetője, Sébor János professzor prodékán, sem a professzori kar, sem a kar tisztviselő, alkalmazott rétege. Az ellenállásnak veszélyes formája volt ez! A könyvtár legnagyobb értékeit titkos helyen elrejtették. Két ládában 78 ritkaságot helyeztek el, erről jegyzőkönyvet vettek fel, amit szintén elrejtettek.

A felszabadulás után

A felszabadulás után az egyetemi épületekbe szovjet hadikórház költözik. A könyvtár és állománya azonban helyén maradhat. A prodékán eredményesen jár közben a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnál a fasisztáktól megmentett könyvtár érdekében „amely közel 100.000 kötetet tárol, közöttük nem egy bibliográfiai ritkaságot".

Az aggodalom felesleges volt. Turik szovjet őrnagy, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság Sopronban székelő megbízottja a legszigorúbb utasításokkal hatott oda, hogy a könyvtár állományában semmiféle kár ne keletkezhessék. Sébor 1945. május 19-én kelt levelében a leghálásabb köszönetét fejezte ki Turiknak.

A könyvtár igazgatója 1945. október 15-én azt jelentette a rektornak, hogy a könyvtár értékei sértetlenek és hiánytalanok. Ennek ellenére a könyvtár a háborús események következtében igen nagy nehézségek közé jutott. A könyvállomány nagy része összevissza kavarodott, kezelése a személyzet hiánya miatt a legnagyobb akadályokba ütközött. A több éves rendezési munkák eredményeképpen elkészült ún. „müncheni katalógus" törzslapjai szétszóródtak, a munkát úgyszólván teljesen újból kellett kezdeni. 1950. július 1-i hatállyal újabb szervezeti változásokra kerül sor. Az erdőmérnökképzés 142 közös tanév után különválik a bánya- és kohómérnökképzéstől. Az erdőmérnökképzés az Agrártudományi Egyetem szervezetébe tartozó Erdőmérnöki Kar feladatává válik. Alig egy év múlva szakosítják az oktatást, erdőgazdasági és erdőipari erdőmérnök megkülönböztetéssel. 1952-ben újabb változás áll be: Erdőmérnöki Főiskola névvel folytatja működését. Az 1953/54. tanévben újabb kísérlet történik az erdőművelési és fahasználati szak bevezetésével. Az egységes, illetve újra egységes erdőmérnökképzés az 1956/57. tanévben indul meg.

Önállósul az erdészeti és faipari szakkönyvtár

A szervezeti változásokkal a könyvtár — feladatainál és jellegénél fogva érthetően — nem tudott lépést tartani, elsősorban szerzeményezési politikájában nem, de létszám- és más gondjainak megoldásában sem történhetett ugrásszerű fejlődés. Az átszervezések időszaka nem kedvezett a végeredményben hosszú folyamatú könyvtári tevékenységnek. Az erdőmérnökképzés önállósulását követően a bánya- és kohómérnökképzés a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem szervezetében folytatja működését. Az oktatás különválása hosszú évekig megoldatlan problémákat vet fel könyvtári viszonylatban.

Jó áttekintést ad a könyvtár állapotáról Tettamanti könyvtárigazgató „Beköszöntője", melyet a házi kiadványként az 1951. szeptemberében először megjelent „Könyvtári Értesítő" elé írt. Többek között a következőket olvashatjuk:

„Könyvtárunk mai hivatalos szervezettségében az Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Karának könyvtára, de ugyanakkor valójában és minden vonatkozásban ma kettős könyvtár, mert kötelessége a Bánya- és Kohómérnöki Kar összes könyvtári ügyeit is intézni mindaddig, amíg az Sopronból véglegesen távozik és emellett ki kell szolgálnia a Földmérőmérnöki Kart is. Ezt a feladatát a könyvtár úgy az adminisztráció, valamint a könyvtári szolgálat egész területén négy munkaerővel és két hivatalsegéddel teljesíti."

1952 kezdetétől kell számítanunk a két tudományterület szakkönyvtárainak létrejöttét, pontosabban az akkori Erdőmérnöki Kar Könyvtárának és a Nehézipari Műszaki Egyetem Bánya-Kohómérnöki Kara Könyvtárának (később csak Műszaki Egyetemi Karok Könyvtára névvel illették) szervezeti különválását. Nem volna helyes ezt a folyamatos és végeredményben elhúzódó folyamatot meghatározott naphoz kötni, ha azonban dátumot is akarunk írni, akkor ezt a két új könyvtárvezető kinevezési napjában a legcélszerűbb megjelölni.

Ezzel a ténnyel igen hosszú gyakorlat és korszak is végéhez ért. A könyvtárak önálló szervezeti egységként folytatták működésüket, az élen felelős vezetőkkel. A tiszteletdíjas könyvtárigazgatói állás, melyet addig általában tekintélyes professzorok láttak el — de nem szakképzett könyvtárosok voltak — megszűnt.

Az átszervezés nehéz korszakának legnagyobb eredményét abban kell látnunk, hogy a könyvtár — akkor mint bányász, kohász, erdész, geodéta igényeket kielégítő szakkönyvtár — 1949-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

től kezdve fokozatosan áttörte régi szakkereteit, és a tudományszakok szükséges műveinek az anyagi keretek mennyiségének függvényeként történt beszerzése mellett, mgkezdte a társadalomtudományi-politikai, a marxizmus—leninizmus és a dialektikus materializmus tudományos műveinek beszerzését, gyűjtését és kézbeadását.

Ezekben az években a mezőgazdasághoz hasonlóan erdőgazdaságunkban is mélyreható változások történtek, amelyek magukkal hozták a gazdálkodás tudományos alapokra helyezésének fokozottabb igényét. Természetesen a nagyobb tudományos elmélyülés fokozottabb szakirodalmi ismereteket kívánt meg. Párhuzamosan kifejlődött, sőt hamarosan elodázhatatlan igénnyé vált a korszerű tudományos tájékoztatás megszervezése.

A magyar erdészeti és faipari könyvtárügyben — a történelmi körülmények alakulása folytán — az Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtára, illetve elődintézménye jutott a legjelentősebb helyhez.

A történeti anyag ügyében a Miskolci Nehézipari Egyetem felállítása, illetve a Kohómérnöki Kar elköltözése óta kétféle álláspont érvényesült. Az egyik álláspont, a történeti fejlődés szerint kialakult közgyűjteményt nézve, az együtt tartás mellett volt, a másik pedig, a karok külön intézményekké történt szétválasztásából kiindulva, az anyagok szakok, illetve érdekelt felek szerinti megosztása mellett nyilvánult meg.

Az álláspontok tisztázódása után, 1964-ben olyan elvi megállapodás született, hogy az erdészeti és faipari tárgyú műemlék könyvek kivétel nélkül Sopronban maradnak a helytörténeti vonatkozású könyvekkel együtt.

Az érdekelt felek abban is megállapodtak, hogy ha a két egyetem az egymásnak átadandó könyvek ügyében végleges megállapodásra jut, akkor sor kerül a könyvtári anyag tulajdonjogának az érdekelt egyetemekre való átruházására is. A teljes műemlékanyag tulajdonosa ugyanis a feldolgozási munkát végző Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtára volt.

A tulajdonjog átruházása jegyzőkönyv felvétele mellett a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárában 1966. szeptember 2-án megtörtént. A Miskolci Műszaki Egyetem Központi Könyvtára tulajdonosa lett 22 820 kötet műemlékké nyilvánított könyvnek és 7 386 kötet folyóiratnak, az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára pedig tulajdonosává vált 7 643 kötet műemlékké nyilvánított könyvnek és 1262 kötet folyóiratnak.

Ezzel az egy évtizedet is meghaladó vitás és nagy horderejű ügy is véglegesen és megnyugtató módon lezárult. A könyvtárak azóta ésszerű állománycserét is végrehajtottak.

A műemlék-könyvtár a jelenben

A könyvtár minden kötete a tudományt, a művelődést szolgálja. Nincs benne haszontalan. Az ősi állomány is a jelené. A műemlék-teremben elhelyezett anyag nemcsak kiállítási tárgy, hanem kutatási eszköz is. Az 1862-ben Selmecbányán készült leltár alapján rekonstruálták a könyvtárosok a könyveket, folyóiratokat és helyezték el az egyedi kivitelezésű teremben eredeti sorrendben, a 12 osztályos csoportosítás szerint.

Az I. osztály (matematika a bányászat számára) ún. tiszta matematika része és az építészeti anyag teljes egészében Sopronban van, a többi megoszlik Miskolc és Sopron között.

A II. osztály (fizika és kémia a bányászat számára) túlnyomó része Miskolcon, kis része Sopronban van.

A III. osztály (ásványtan a bányászat számára) teljes anyaga Miskolcon van.

A IV. és V. osztály (bányászat és kohászat) anyaga egyes értékes egyedi kötetektől eltekintve Miskolcon van.

A VI. és VII. osztályt (sótermelés, pénzverészet, érmészet) teljes egészében a Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtára őrzi.

A VIII. osztály (erdészet) Sopronban van.

A IX. osztály (technológia) túlnyomó része Miskolcon és kis része (de az értékes és ritka Dinglers Politechnisches Journal kezdő kötetétől!) Sopronban áll a kutatók rendelkezésére.

A X. osztály (vegyes tudományos művek) Sopronban és Miskolcon található.

A XI. osztály (irodalom) többségében Miskolcon, kisebb hányada Sopronban van.

A XII. osztály anyaga (térképek) csaknem teljes egészében Miskolcon van.

A kéziratokat nem osztályozták. Sopronban több — eddig még nem ismert — kézirat került elő. Ezek feldolgozása folyamatban van.

A teljes állományról új egységes katalógus készül a két egyetemi könyvtár együttműködési megállapodása szerint. Racionális cserék lehetősége továbbra is fennáll.

A műemlék-könyvtár nem lezárt gyűjtemény. Fejlesztése folyamatosan történik azon elv alapján, hogy beszerzésre kerül-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

nek azok a művek, amelyek nincsenek az állományban, de „ott lehettek volna" a selmeci polcokon.

A műemlék állományban az erdészeti szakirodalom homogén egység, ezt az állományrészt a teljesség igényével gyűjtötték, sikerrel. Az első tudományos és tisztán erdészeti szakmunkák szerzői Hanns Carl von Carlowitz és Henri Louis Duhamel du Monceau voltak. Könyveik természetesen megtalálhatók az állományban, mint ahogy az erdészet különböző ágait feldolgozó szakírók munkái is. Az erdészeti szakirodalom a 18. századtól fejlődik erőteljesen. A jeles szakmunkák sorát Hanns Carl von Carlowitz nyitja meg a körülbelüli kronológiai sorrendben a következők előtt: Cotta, Hartig, Hundeshagen, Pfeil, Wilckens, Feistmantel, Wedekind, Kőnig, Grebe, Grabner, Wessely, Hess, Landolt, Danckelmann, Fischbach, Lehr, Lorey. Kifejlődik az erdészeti botanika, amelynek nagyjai: Hartig, Schacht, Döbner, Rossmässler, Willkomm, Nördlinger, Dietrich, Fiscali, Nobbe, Hempel, Wilhelm. Északamerika és Japán fanemeinek szakértői: Semler és Mayr. A zoológia és erdővédelem kiváló tudós szakírói: Ratzeburg, Nördlinger, Altum, Fiscali, Henschel, Judeich, Nitsche, Kanschinger és Hess. A talajtan és erdészeti vegytan kiválóságai: Heyer, Grebe, Senft, Ebermeyer, Ramann. Az akkoriban erdőtenyésztésnek nevezett tudományág elismert szakírói: Cotta, Hartig, Heyer, Burghardt, Manteuffel, Gayer, Borgreve, Fürst, Weise. Az erdőhasználattané és fatechnológiáé: Gayer, Nördlinger, Exner. Az erdőrendezés, erdőbecslés, az erdőérték- és jövedelemszabályozás tudósai: Paulsen, Faustmann, König, Baur, Bose, Albert, Pressler-Neumeister, Heyer, Mikiltz, Hartig R., Simony, Kunze, Guttenberg, Judeich, Schwappach, Schubert, Schuster, Neumeister, Kraft, Weber. Az erdészeti törvénykezés szakírói: Ganghofer, Klemm, Botering, Sternberg, Graner, Marchet. Az erdészeti irodalom, erdészeti statisztika és erdészettörténet szakírói: Löffelholz-Colberg, Maron, Leo, Bernhardt, Schwappach. Mint látható mind német, az ún. német iskola. Nem kisebb tudósok jelentkeznek a francia szakirodalomban, mint Duhamel du Monceau, Mathieu, Becquerel, de Courval, des Cars, Dubois, du Breuil, Lorentz, Lambert, Arbois de Jaubainville, Demontzey, Carriére, Gayffiére, Kirvan és Tassy. E nagyságok mellett a magyar erdészeti szakirodalom még gyermekcipőben jár. Az első számottevő önálló magyar munkák közül az első Beiwinkler Károly Erdőgazda című műve, amely 1861-ben jelenik meg. A magyar erdészeti szaknyelv megteremtése óriási fejlődést eredményez. Sorban jelennek meg a lehetetlennek tartott magyar nyelvű erdészeti tudományos szakmunkák. Mivel körülbelül azonos időszak műveiről van szó, itt betűrendben soroljuk fel a legkiválóbb szerzőket: Bedő, Belházy, Cséti, Dietz, Divald, Engel, Fekete Lajos, Illés, Klekner, Téglás, Tomcsányi, Rowland, Wagner. Ugyanakkor természetesen gyűjtik a rokon tudományágak irodalmát is, elsősorban mezőgazdasági szakműveket és híresek az oktatott tárgyakhoz szükséges folyóiratok, amelyeket ugyancsak a teljesség idényével szereztek be.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Néhány becses könyvtörténeti érték és ritkaság

Műemlék állományunk legrégibb darabját 1562-ben adták ki „Augspurg"-ban „Die sechs erste Bücher Euclidis vom Anfang oder Grund der Geometri" címmel. A könyv eredetileg Johann Thaddäus Peithneré volt. E könyvben sajátkezű ex librise található: „Ex Bibliotheca Thad. Peithner". Erősen megrongálódott állapotban került az akadémia könyvtárába, a javított, restaurált részen található az akadémiai tulajdont jelző pecsét is. Számos széljegyzet, bejegyzés, vélemény bizonyítja a tipográfiailag ma is minden elismerést megérdemlő könyv népszerűségét.

Az „Ungrische Perg undt Waldt Ordnung" c. könyv az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtárának egyik legértékesebb könyvritkasága. A könyv tulajdonképpen egyedüli darab, mert mint kolligátum ebben a kötésben sehol máshol nem található meg. Akkor került a könyvtárba, amikor a tételes bányajog oktatását 1770-ben az összes magyar és osztrák bányarendtartás beszerzésével segítették elő.

A könyvnek külső megjelenése is figyelemre méltó. A 25×17 cm méretű könyv pergamen kötésének tábláját dús aranyozású, növénymotívumos füzér veszi körül. Középen ugyancsak aranyozott nyomással a kétfejű sasos császári címer látható pajzsszal, a bal mezőben két, a jobb mezőben egy sávval. A kötéstáblán az alábbi szöveg olvasható:

VAP HUL
Ungrische
Perg undt Waldt Ordnung
1649.

Az 1649-es évszám a kötés évét jelenti, a rövidítésre minden bizonnyal az Vngrische Allgemeine Pergordnung Hungariae Universalis Lex feloldás érvényes.

Első része, azaz a bányarendtartás 1571-ből, második része az erdőrendtartás 1565-ből származik. Ezen kívül kézirásos feljegyzések egészítik ki. (Miksa féle rendtartásként is ismeretes.)

A bányarendtartás belső címlapjának magyar fordítása a következő: A Magyar Korona országában fekvő szabad királyi bányavárosok, úgy mint Körmöcbánya, Selmecbánya, Besztercebánya, Bakabánya, Újbánya, Bélabánya és Libetbánya, valamint a környező és a Magyar Korona országaiban máshol fekvő arany, ezüst, réz és egyéb fémbányák bányászati rendtartása, mind a most üzemben lévő, mind a jövőben nyitandó bányákra

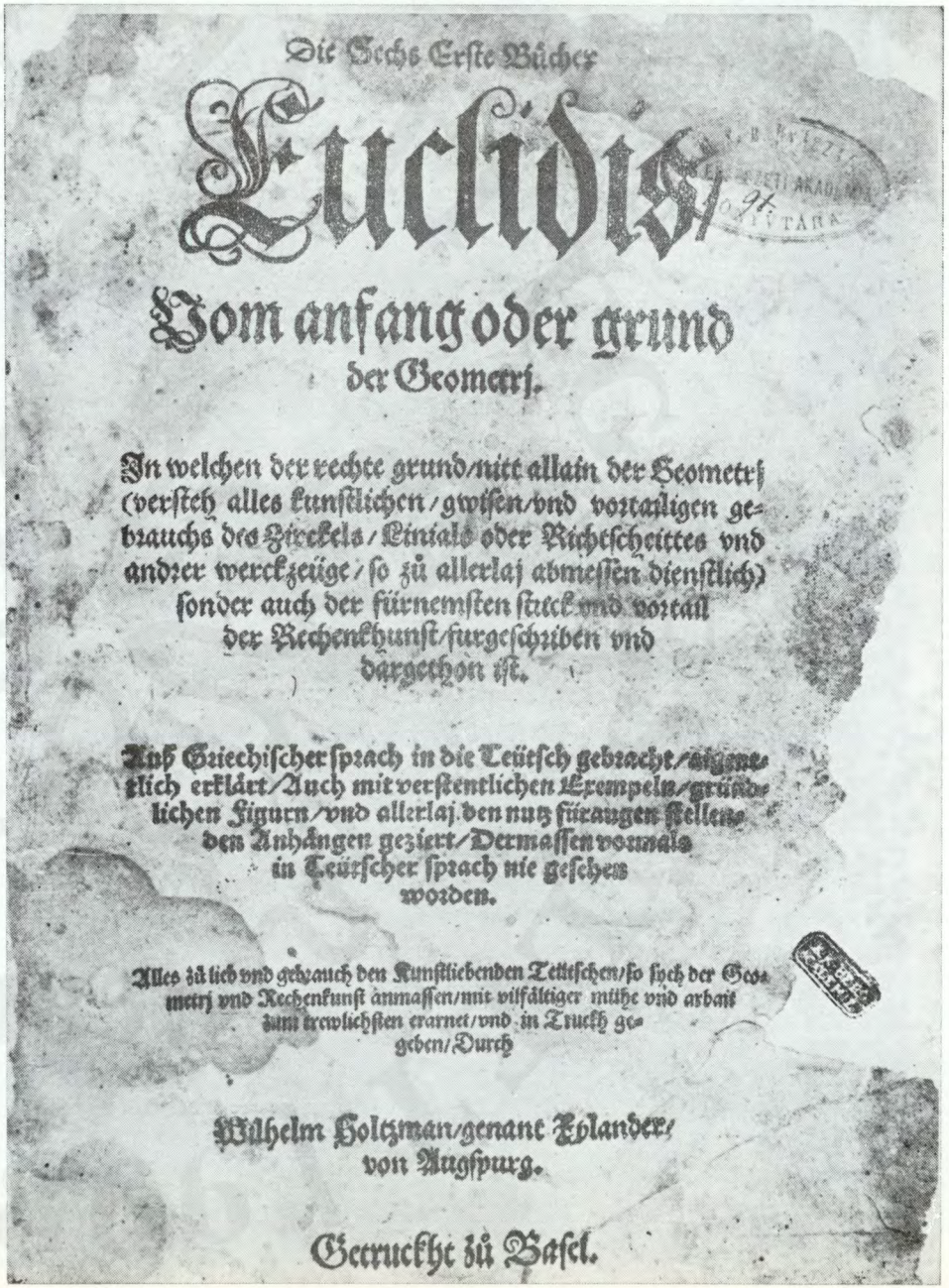
Die Sechs Erste Bücher
Euclidis
Vom anfang oder grund
der Geometrj.
In welchen der rechte grund/nitt allain der Geometrj (versteh alles kunstlichen/gwissen/vnd vortailigen gebrauchs des Zirckels/Linials oder Richtscheittes vnd andrer werckzeüge/so zů allerlaj abmessen dienstlich) sonder auch der fürnemsten stuck vnd vortail der Rechenkhunst/furgeschriben vnd dargethon ist.
Auß Griechischer sprach in die Teütsch gebracht/eigentlich erklärt/Auch mit verstentlichen Exempeln/gründlichen Figurn/vnd allerlaj den nutz füraugen stellenden Anhängen geziert/Dermassen vormals in Teütscher sprach nie geschehen worden.
Alles zů lieb vnd gebrauch den Kunstliebenden Teütschen/so sych der Geometrj vnd Rechenkunst ánmassen/mit vilfältiger mühe vnd arbait zum trewlichsten erarnet/vnd in Truckh gegeben/Durch
Wilhelm Holtzman/genant Xylander/
von Augspurg.
Getruckht zů Basel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

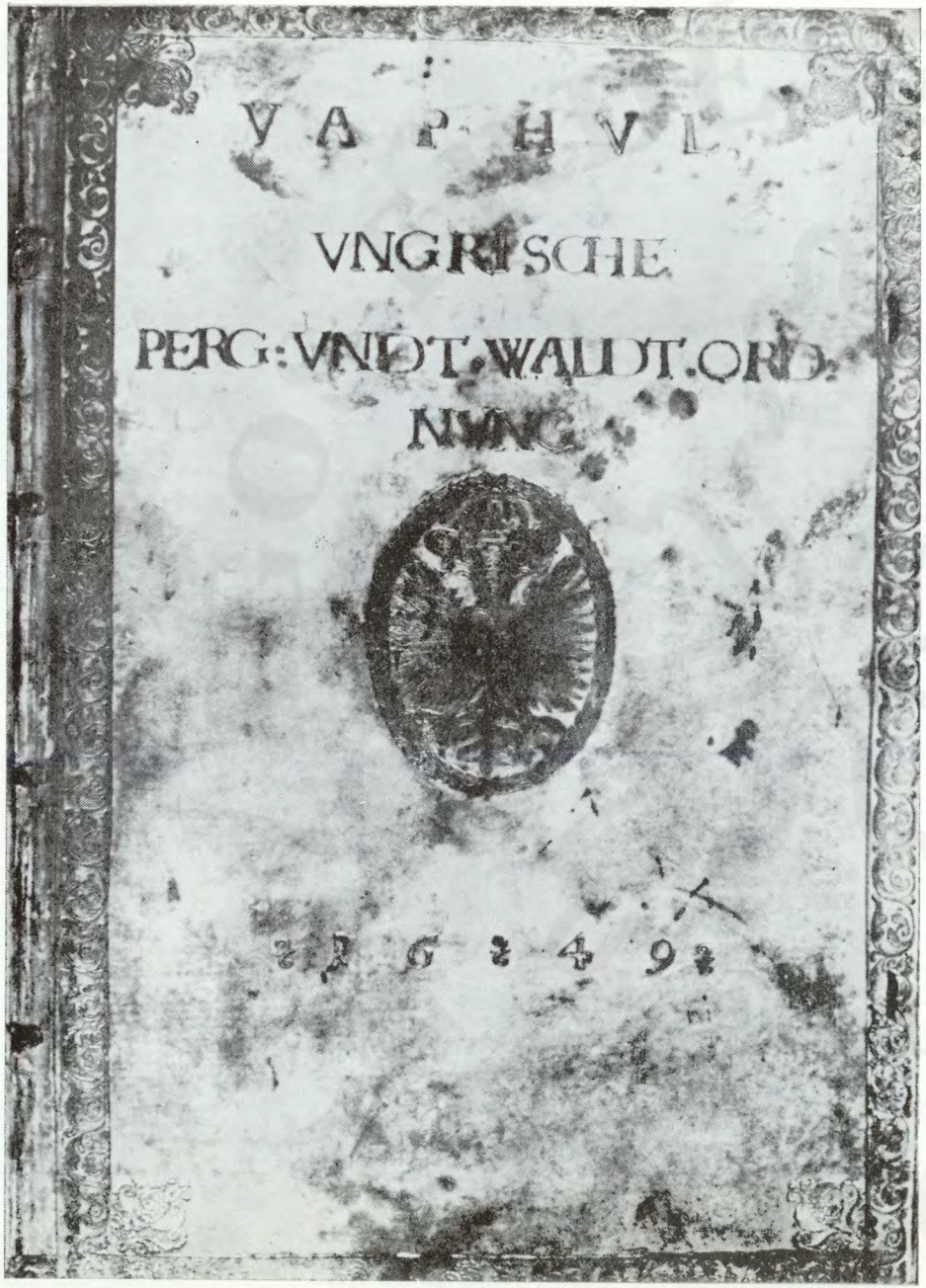

vonatkozólag, a régi körmöcbányai és selmecbányai rendtartások hozzácsatolt magyarázataival. Kiadva a mi Megváltó Urunk Jézus Krisztus születésének ezerötszázhetvenegyedik évében. A Felséges Római Császár, stb. kegyelméből és szabadalma alapján kinyomtatott az ausztriai Wienben Caspar Stanhofer által a S. Annen Hofban. E műben sok, a munkásjoggal foglalkozó fejezet van. A bányamunkásokról, felvételükről, privilégiumairól, általános kötelességeiről, a munkaidőről, a munkabérről, a bányamunkások természetbeni ellátásáról, munkásvédelemről, a munkaviszony megszűnéséről olvashatunk egyebek között.

Fegyelmi és büntetőjogi kérdésekben a rendtartás igen szigorúan rendelkezik, valamint vétségek és büntetéseik terén is. Íme: „Hogy pedig a nagy bűnözések, mint a mértéktelen és túlságos italozás, amelyből istenkáromlás, zavargás és egyéb sok baj és gonoszság keletkezik, továbbá a becstelen elhálás, házasságtörés és paráznaság annál inkább elháríttassék és kiküszöböltessék s az általános jólét emelése végett a közbéke és egyetértés ápoltassék és fenntartassék és ne csak az öregek, hanem a köznép ifjúsága is istenfélő, tisztes életmódra szoktassék: meghagyjuk, hogy a bányamester vagy bányabíró és a tisztviselők minden bányaműnél, a városi bíróság pedig a város területén, szorgalmasan ügyeljenek arra, hogy az ilyen rakoncátálanok, bárhol találtatnak és éretnek, a szolgálatba fel ne vétessenek, hanem vétségük súlyához képest testi és vagyoni büntetéssel sújtassanak."

„Ha egy vagy több személy biztonság okából valamely tisztességes ember házába menekül: azt senkinek sem szabad semmiféle fegyverrel vagy másképp bántalmazni, a kérdéses házba utánafutni s vele erőszakoskodni — keze elvesztésének terhe alatt; nem szabad továbbá valamely házból gonosz szándékkal senkit kivonszolni, mert különben a bányamester a bányabíró által megbüntetendő". Lakodalmakkor „meghagyjuk, hogy a jövőben 4 asztalnál több vendéget egy bányász sem hívhasson meg és fogadhasson és hogy a lakodalmakon a felesleges és sok evés és mértéktelen ivás teljesen mellőztessék és tisztességesen és illendően viselkedjenek."

A német nyelvű bányarendtartáshoz kötötték az 1565-ben kiadott II. Miksa féle erdőrendtartást. A latin nyelvű rendtartás címlapjának magyar fordítása így hangzik: II. Miksa római császárnak, Magyarország és Csehország királyának rendtartása, mely szerint a magyar királyi bányavárosok a birtokukban és joghatóságukban lévő erdőket, ligeteket és legelőket kitermelni és gyarapítani tartoznak. Anno 1565.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

KÖNYVTÁRA
5428

Neuw Kreuterbuch/

Mit schönen / künstlichen vnd lieblichen Figuren vnnd Conterfeyten / aller Gewächß der Kreuter / Wurtzeln / Blumen / Früchte / Getreyd / Gewürtz / der Bäume / Stauden vnd Hecken / so im Teutschen vnd Welschen Landen / auch deren so im Gelobten Landt auff dem Berg Synai / inn Hispanien / Ost vnnd West Indien / oder in der neuwen Welt wachsen / vnd zu vnser Zeit gepflantzt werden / mit eygentlicher Beschreibung derselben / auch deren Vnderscheidt / Krafft vnd Wirckung / sampt ihren rechten Namen in mancherley Sprachen / darinn auff 3000. Gewächß beschrieben vnd angezeigt werden / dergleichen vormals in keiner Sprach nie ans Liecht oder in Druck kommen.

Darinn viel vnd mancherley heylsamer Artzeney / vor allerley vnnerlichen vnd eusserlichen Kranckheiten vnnd Gebrechen / beyde der Menschen vnd deß Viehes / beschrieben werden / sampt ihrem nützlichen Gebrauch. Als da sindt Tränck Säfft / Syrupen / Conserven / gedistillierte Wasser / Lauwergen / Puluer / künstliche Extracten / gemeine vnd gedistillierte Oele / Confect / Salz / Salben / Wundtsalben / Pflaster vnd dergleichen. Darinnen auch vber tausendt Experimenten vnd heimliche Künst angezeigt werden / die in keiner Sprach in Schrifften gefunden werden.

Allen Artzten / Apoteckern / Wundtärtzten / Marsällern / Hufschmiden / Rossträuschern / Gärtnern / Hofmeyern / Köchen / Weinkellern / Hebammen / Hauffwärtern / Hauffmütern / vnd allen andern liebhabern der Artzeney vnd guter Künst dienstlich vnd nützlich: Auß langwieriger vnd gewisser erfahrung / vnserm geliebten Vaterlandt zu Ehren / mit sonderm Fleyß / treulich beschrieben / Durch

Iacobum Theodorum Tabernæmontanum, **der Artzeney Doctorem, vnd Churfürstlicher Pfalz bestellten Medicum zu Newhausen.**

Mit Röm. Key. May. Frey. auff zehen Jar nicht nachzudrucken / begnadet.

Franckfurt am Mayn / 1588.

K.K. EGYET. AKADÉMIA

GEOMETRIA INDIVISIBILIBVS CONTINVORVM

Noua quadam ratione promota.

AVTHORE

P. BONAVENTVRA CAVALERIO

MEDIOLANEN.

Ordinis S. Hieron. Olim in Almo Bononien. Archigym. Prim. Mathematicarum Profess.

In hac postrema editione ab erroribus expurgata.

Ad Illustriss. D. D.

MARTIVM VRSINVM

PENNÆ MARCHIONEM &c.

M. K. BANYASZATI ÉS TERMÉSZETI AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
65

Ant. Orn. Succ. de

L. R. J. Liber Baro Kirchenstein

K.K. EGYET. AKADÉMIA

BONONIÆ, M.DC.LIII.

Ex Typographia de Ducijs. *Superiorum permissu.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

A könyv végén többoldalas kézírásos bejegyzés található ismeretlen szerzőtől. A bányarendtartás cikkelyeinek mutatóján és a tárgymutatón kívül (ez 10 oldalt tesz ki), hat oldalnyi kézírás 1405-től 1578-ig azoknak a királyi rendeleteknek a felsorolását tartalmazza, amelyek a magyar bányászattal, pénzveréssel és nemesfém forgalommal függnek össze. Az időrendi felsorolás közli a rendelet tárgyát, a rendeletet kiadó uralkodó nevét, a kiadás évét, helyét és a rendelet, valamint a cikkely számát. A felsorolás mint említettük 1578-ban végződik, feltehető tehát, hogy a bejegyzés is ebben az évben, tehát 400 esztendővel ezelőtt történt.

A selmeci bányatisztképző iskolában 1758. december 9-én rendelték el kötelezően az erdészet oktatását. Az intézetben Delius Traugott Kristóf a bányaművelés híres tanára adta elő teljes értékű tárgyként a bányaműveléstan keretében, 1770-től. Az akadémia tanári kara tervszerűen gyűjtötte azonban a botanikai, erdészeti tárgyú könyveket is, hiszen a bányák műveléséhez elengedhetetlenül szükséges volt az erdő, a fa. Ismerni kellett az erdészet tudományát is.

Becses értékünk Jacob Theodor Tabernaemontanus: Neuw Kreuterbuch című kétkötetes műve. A mű két 23×36 cm méretű könyv, amely a korabeli

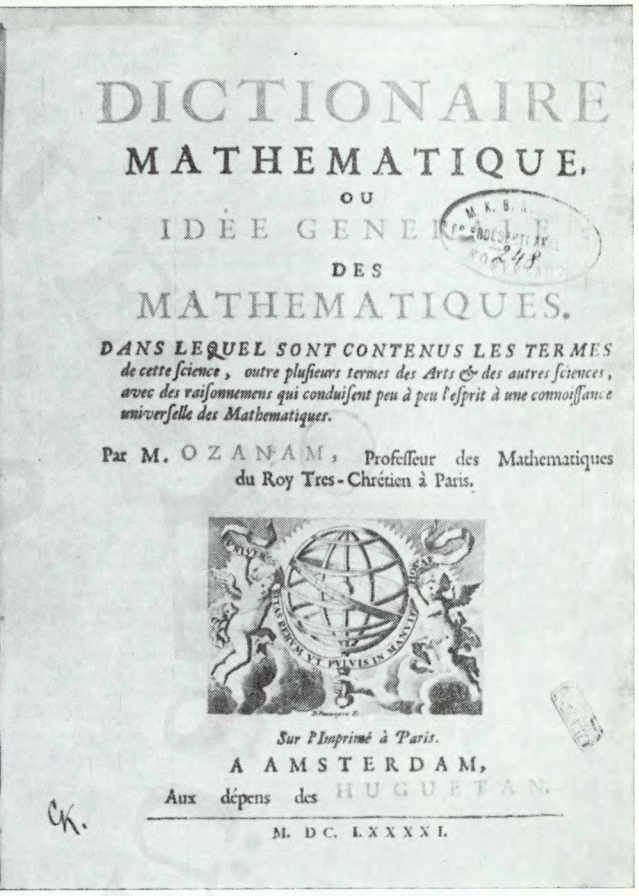

DICTIONAIRE
MATHEMATIQUE,
OU
IDÉE GENERALE
DES
MATHEMATIQUES.

DANS LEQUEL SONT CONTENUS LES TERMES de cette science, outre plusieurs termes des Arts & des autres sciences, avec des raisonnemens qui conduisent peu à peu l'esprit à une connoissance universelle des Mathematiques.

Par M. OZANAM, Professeur des Mathematiques du Roy Tres-Chrétien à Paris.

Sur l'Imprimé à Paris.
A AMSTERDAM,
Aux dépens des HUGUETAN.
M. DC. LXXXXI.

M. K. S. Könyvtár 248

CK.

növénytani, de főleg orvosi és gyógyszerészeti ismereteknek gazdag tárházát nyújtja.

Első kötetét 1588-ban második kötetét 1591-ben adták ki Frankfurt am Mainban, Nicolaus Basse kiadónál. A kor ízlésének megfelelően, a címlap rendkívül gazdagon díszített, rajzokkal zsúfolt, hosszú, tartalomjegyzékszerű címszöveggel. Magyar fordításban a következőképpen hangzik:

„Új füvészkönyv, szép, művészi és élethű ábrákkal és képekkel. Az összes füvek, gyökerek, virágok, gyümölcsök, gabonaneműek, fűszerek, fák, bokrok és cserjék, amelyek Némethonban és idegenben, a Szentföldön és a Sínai hegyen, Spanyolországban, Kelet- és Nyugat-Indiában, vagy az Újvilágban nőnek . . .”

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Perſpectiva Practica,
Oder
Vollſtändige Anleitung
Zu der
Perſpectiv-Reiß-
Kunſt/
Nutzlich und nothwendig
Allen Mahlern/ Kupfferſtechern/ Baumeiſtern/ Goldſchmieden/ Bildhauern/ Stickern/ Tapezierern und andern ſo ſich der Zeichen-Kunſt bedienen.
Mehr deutlich und ordentlich beſchrieben/ und durchaus mit netten Kupffer-Figuren verſehen.
Erſtmahls durch
Ein unbenahmtes Mit-Glied der Societät JEſu
in Paris heraus gegeben/
Nun aber
Aus dem Frantzöſiſchen ins Teutſche überſetzet
Durch
Johann Chriſtoph Rembold / Aug. Philo-Math.
Verlegt von Jeremias Wolff/ Kunſthandlern
in Augſpurg.
Gedruckt bey Pet. Detleffſen/ Anno 1710.

Ezután felsorolja a szerző, hogy az egyes növényeket milyen szempontból írja le, s hogy a munkát az orvosoknak, gyógyszerészeknek, seborvosoknak, udvari állatorvosoknak, patkolókovácsoknak, bábáknak ajánlja.

Tabernaemontanus II. Miksa császártól tíz éves privilégiumot kapott, azaz a könyvét tíz éven belül más nem adhatta ki újból.

A könyv elején felsorolja ABC sorrendben azokat a szerzőket, akiknek munkáit forrásul használta könyvéhez. Pl. Pythagoras, Galenus, Plinius, Avicenna és Ovidius. 10 nyelvű növénynév mutatója van. Görög, latin, arab, olasz, spanyol, francia, angol, cseh és egyéb barbár nyelven, német, flamand, brabanti nyelven.

A cseh és egyéb barbár nyelvű reiszterben találhatjuk a 46 magyar nyelvű növénynevet. A magyar növényneveket Carolus Clusius nyomán írja le. Valamennyi gabonafélét felsorolja magyarul, míg a virágos növényeket csak elszórtan. Például aggófű, csába ire, gólyaköröm, kökörcsin, kékvirág, leánykökörcsin, szegesruta, stb. Érdekesség, hogy Amerika felfedezése után nem egészen száz évvel, már a törökbúza (kukorica) is szerepel a mutatóban.

A növénynevek 10 nyelvű regisztere után van egy újabb felsorolás is, amely azokat a betegségeket tartalmazza, amelyekkel kapcsolatban a könyvben leírt növények gyógyszerként felhasználhatók.

A 12. betűrendes névsor a „leveknek, vizeknek, boroknak, eceteknek, kivonatoknak, édességeknek, konzerveknek, cukroknak, szirupoknak, lekvároknak, sóknak, labdacsoknak, piluláknak, olajoknak, balzsamoknak" elkészítéséről szól. A mű gazdagon illusztrált, pontos megfigyeléseken alapuló fametszésű ábrákkal díszített. Több receptet is leír a szerző.

Ugyancsak Johann Thaddäus Peithner könyvtárából került vásárlás útján az akadémia könyvtárába Cavalerio, Bonaventura: Geometria indivisibilibus Continuorum c. munkája. (Bononiae, 1653, De Ducijs)

A könyvet Peithner Birckenstein báróéktól szerezhette be, mert a kötés belső oldalán dí-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Mit GOtt!

SYLVICVLTVRA OECONOMICA,

Oder

Haußwirthliche Nachricht und Naturmäßige

Anweisung

Zur

Wilden Baum-Zucht,

Nebst

Gründlicher Darstellung/

Wie zu förderst durch Göttliches Benedeyen dem allenthalben und insgemein einreissenden

Grossen Holtz-Mangel/

Vermittelst Säe- Pflantz- und Versetzung vielerhand Bäume zu prospiciren/ auch also durch Anflug und Wiederwachs des so wohl guten und schleunig anwachsend- als andern gewächsigs und nützlichen Holtzes, ganz öde und abgetrubene Holtz-Ländereyen, Plätze und Orte widerum Holtzreich, nütz und brauchbar zu machen; Bevorab von Saam-Bäumen und wie der wilde Baum-Saamen zu sammlen, der Grund und Boden zum Säen zuzurichten, solche Saat zu bewerckstelligen, auch der junge Anflug und Wiederwachs zuhobachten. Daneben das sogenannte lebendige, oder Schlag- an Ober- und Unter-Holtz aufzubringen und zu vermehren, welchen beygefügt die Arten des Tangel- und Laub Holtzes, theils deren Eigenschaffen und was besagtes Holtz für Saamen trage, auch wie man mit fremdden Baum-Gewächsen sich zu verhalten, ferner, wie das Holtz zu fällen, zu verkohlen, zu äschern und sonst zu nutzen.

Alles zu nothdürfftiger Versorgung des Hauß- Bau- Brau- Berg- und Schmeltz-Wesens/ und wie eine immerwährende Holtz-Nutzung Land und Leuten/ auch jedem Hauß-Wirthe zuumschätzbaren großen Aufnehmen/ pfleglich und füglich zu erzählen und einzuführen.

Worbey zugleich eine gründliche Nachricht von den in Churfl. Sächß. Landen

Gefundenen Turff

Dessen Natürliche Beschaffenheit/ grossen Nutzen/ Gebrauch und nützlichen Verkohlung.

Aus Liebe zu Beförderung des algemeinen Bestens beschrieben

Von

Hannß Carl von Carlowitz/

Königl. Pohl. und Churfl. Sächß. Cammer-Rath und Ober-Berg-Hauptmann.

Mit Königl. Pohl. und Chufürstl. Sächß. allergnädigsten PRIVILEGIO.

LEIPZIG/

verlegts Johann Friedrich Braun 1713.

14

THEATRUM ARITHMETICO-GEOMETRICUM,

Das ist:

Schau-Platz

der Rechen- und Meß-Kunst,

Darinnen enthalten

Dieser beyden Wissenschafften nöthige Grund-Regeln und Handgriffe so wohl, als auch die unterschiedene Instrumente und Machinen, welche theils in der Ausübung auf den Papier, theils auch im Felde besonderen Vortheil geben können, insonderheit wird hierinnen erkläret:

Der Nutzen und Gebrauch des nicht gnugsam zu preisenden

Proportional-Zirckels,

Nebenst der Anweisung, wie die darauf befindlichen Linien zuberechnen, aufzutragen und zu probiren, ob sie gehörig eintreffen;

Den annoch beygefüget:

Die Theilung aller Linien, insonderheit wie durch Transversal-Linien die Grade in Minuten weit correcter als nach der alten und sonst gewöhnlichen Art abzutheilen und aufzureisen, woselbst unter andern auch

Des Autoris beqvemes Instrument ohne sonderliche Mühe und nach einen einigen Maaßstab alle nur vorkommende Circkel in Grade und Minuten gar genau zu theilen.

Alles aber ist mit vielen deutlichen Figuren in 45 Kupffer-Platten begreiflich gemachet und vorgestellet

von

Jacob Leupold, Mathematico und Mechanico,

Königl. Pohln. und Chur-Fürstl. Sächsisch. Rath und Berg-Commissario, der Königl. Preuß. wie auch Sächß. und Forlischen Societät Mitglied.

Zufinden bey dem Autore und Joh. Friedr. Gleditschens seel. Sohn.

Leipzig, gedruckt bey Christoph Zunkel. 1727.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

EMANUELIS SWEDENBORGII
SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS REGNIQUE SVECIÆ
COLLEGII METALLICI ASSESSORIS

PRINCIPIA RERUM NATURALIUM SIVE NOVORUM TENTAMINUM PHÆNOMENA MUNDI ELEMENTARIS

PHILOSOPHICE EXPLICANDI.
CUM FIGURIS ÆNEIS.

KÖPEVTAR

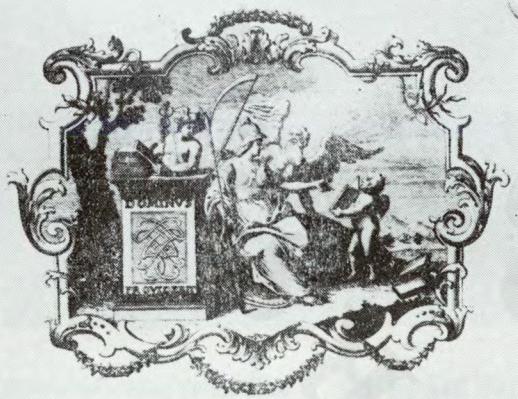

DRESDÆ ET LIPSIÆ,
SUMPTIBUS FRIDERICI HEKELII,
BIBLIOPOLÆ REGII M DCC XXXIV.

THEATRI MACHINARVM SVPPLEMENTVM

Das ist:

Zusatz zum Schau-Platz der Machinen und Instrumenten,

Darinnen vornehmlich enthalten

Eine Sammlung aller noch übrigen Geometrischen Instrumenten und was sonst bey Ausmessung der Linien, Flächen und Cörper in acht zu nehmen vorkommt; darbey zugleich befindlich die Vergleichung der üblichen Maaße; die zu Messung des Weges sowohl zu Land als zur See bisher gebrauchte Machinen, wie auch einige derjenigen Instrumenten, die zu Abnehmung der Höhen geschickt; ingleichen was zu Copirung der Figuren vor Instrumente dienlich, wie auch alle bekannte Marckscheider-Instrumente und die in der Stereometrie nöthige Visir- und Caliber-Stäbe oder Riemen,

AKADEMIA BIBLIOTHECA

denen annoch folget

Ein Beytrag

Von mancherley Schleussen, derselben Pfahl-Grund- und Ramm-Wercke, derer darbey vorkommenden Thüren und Dreh-Brücken nebst einer besonders breiten und noch einer andern ungemein langen Aufzieh-Brücken; eine neue Art allerley Schrauben und andre krumme Linien auf die nicht gemeine Weise zu drechseln, Verbesserung der Picardischen Wasser-Wagen, Beschreibung der Dantziger Wasser-Kunst,

Alles mit vielen nöthigen Figuren in XL Kupffer-Platten vorgestellt,

Nebst einem

Allgemeinen vollständigen Register

so wohl über dieses Supplement, als auch über die andere vorhandene acht Theile des Theatri Machinarum

ehemahls herausgegeben

von

Jacob Leupold, Mathematico und Mechanico,
Königl. Pohln. und Churfürstl. Sächs. Rath und Bergwercks-Commissario, der Königl. Preuß. wie auch Sächs. und Forlischen Societät Mitglied seel.

Zu finden bey dem Autore und Bernhard Christoph Breitkopf.

Leipzig, 1739.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

szes címeres ex libris van beragasztva a következő felirattal: „Ingenio et Fortitudine. Antonius Ernestus Bureardus Sacri Rom. Imperii et Regni Bohemia Liber Baro de Birckenstein et c." A szöveget Peithner tintával áthúzta és a következőket írja alája: „Ex Bibliotheca Thad. Peithner." A könyv belső címoldalán, amint azt a képen is láthatjuk a következő tintával írt szöveg található:

„Ant. Ern. Bure. S. R. J. Liber Baro Birckenstein."

Ozanam, M.: Dictionnaire mathematique ou idée generale des mathematiques c. munkáját 1691-ben Amsterdamban adták ki Huguetannál.

Ozanam a francia Tudományos Akadémia tagja volt. Bőrkötéses, rézkarcokkal díszített könyvének belső kötésoldalán Peithner bejegyzése található: „Ex Bibliotheca Thad. Peithner." A belső címoldal hátsó üres oldalán nyilván az előző tulajdonos címeres pecsétje látható, felette H C V W betűkkel.

A könyvtár könyvanyagának egy részét a selmeci bányamérési hivatal könyvtárától „örökölte". A bánymaérési hivatal „Markscheider"-jei, bányamérői oktattak ugyanis az akadémián. Ezek a bányamérők is rendelkeztek könyvanyaggal. Igazolhatóan nyomon követhető ez állományrész akadémiai könyvtárba kerülésének módja. Johann Christoph Rembold: Perspectiva Practica oder Vollständige Anleitung zu der Perspectiv Reisskunst c. munkájában olvashatjuk: Ex libris Carl Jacob Turman. A 1735. N. 5. A címlap alsó részében azonban már a Schemnitzer Markscheiderei beírás szerepel, az új tulajdonos a régi tulajdonos nevét ugyanakkor kihúzta. Az új beírás mellett van az akadémiai tulajdont jelző pecsét is, bár az előző tulajdonos nevét már nem húzták ki.

A könyv az ábrázoló geometria tankönyvek legkorábbika. A tárgy történetét ismertető művek nem méltatják. Minden valószínűség szerint csak igen kis számban lelhető fel. Elsősorban hadászati céllal foglalkozik a témával. Rendkívül sok és szép ábra díszíti.

A XV. és XVI. századi nagy felfedezések, a hajóépítés fejlő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

dése, a kereskedelem fellendülése, stb. a fát mint nyersanyagot ugyancsak fel- és kihasználta. A fa ára emelkedni kezdett. Voltak tudósok, akik már abban az időben rámutattak a fakészlet rohamos apadásával járó veszélyre.

Hanns Carl von Carlowitz mint lengyel királyi és szász választófejedelmi kamarai tanácsos és főbányakapitány ilyen figyelmeztető és a bajok orvoslásának módját bemutató könyvet adott ki élete utolsó évében, amely mű a világ első, témájában kizárólag erdészettel foglalkozó munka. Címe: Sylvicultura oeconomica. Oder Hausswirtliche Nachricht und naturmässige Anweisung zur wilden Baumzucht. 1713-ban Lipcsében adta ki Johann Friedrich Braun.

A könyv két részre oszlik. Az első részben az erdészet és fatermesztés kérdéseivel foglalkozik, a másodikban a különböző fafajtákat tárgyalja. Az első rész történeti visszapillantásain kívül sok érdekes nyelvészeti és földrajzi névfejtegetéssel is foglalkozik. A modern üdülő erdő fogalmát is meghatározza, az erdő szépségeinek és az ember számára nyújtott sokféle „szolgaltatásnak" leírásával.

Peithner bejegyzései fedezhetők fel Jacob Leupold: Theatrum Arithmetico Geometricum das ist Schau-Platz der Rechen und Mess Kunst c. munkájában is. A könyvet Lipcsében 1727-ben Christoph Zunkel adta ki. Leupold a mechanika tudományának híres művelője, a berlini tudományos akadémia tagja volt. 1725-től szász választófejedelmi kamarai tanácsos és bányabiztos.

Könyvtárunk érdekessége Emanuel Swedenborg: Principia rerum naturalium c. munkája. (Dresda et Lipsia, 1734, Frideric Hekel) A svéd természetfilozófus és theozófus belföldi és külföldi tanulmányai után a Svéd Bányászati Kollégium tagjaként tevékenykedett.

Jacob Leupold későbbi munkái is megtalálhatók könyvtárunkban. Ilyen az 1739-ben Lipcsében a szerző saját és Bernhard Christoph Breitkopf kiadásában megjelent „Theatri Machinarum Supplementum. Das ist Zusatz zum Schau Platz der Maschinen und Instrumen-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

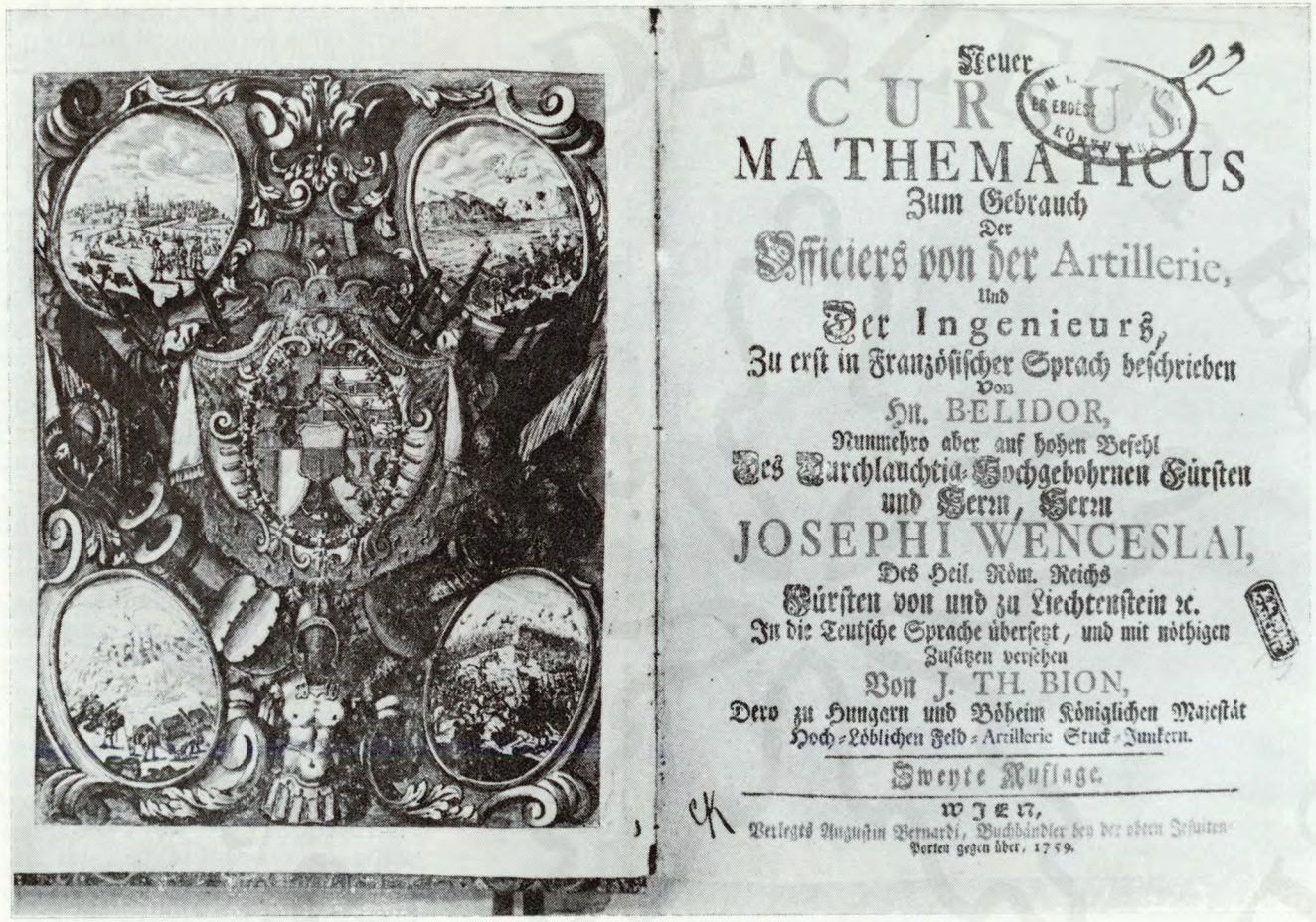

Neuer
CURSUS
MATHEMATICUS
Zum Gebrauch
Der
Officiers von der Artillerie,
Und
Der Ingenieurs,
Zu erst in Französischer Sprach beschrieben
Von
Hn. BELIDOR,
Nunmehro aber auf hohen Befehl
Des Durchlauchtig-Hochgebohrnen Fürsten
und Herrn, Herrn
JOSEPHI WENCESLAI,
Des Heil. Röm. Reichs
Fürsten von und zu Liechtenstein ꝛc.
In die Teutsche Sprache übersezt, und mit nöthigen
Zusätzen versehen
Von J. TH. BION,
Dero zu Hungern und Böheim Königlichen Majestät
Hoch-Löblichen Feld-Artillerie Stuck-Junkern.
Zweyte Auflage.
WIEN,
Verlegts Augustin Bernardi, Buchhändler bey der obern Jesuiten-Porten gegen über, 1759.

ten" c. műve, amely ismerteti a geometriai mérőeszközöket, amelyek vonalak, területek, testek mérésére alkalmasak, utak kitűzésére használtak, stb. Tulajdonképpen geodéziai alapműként is felfogható. E könyv is regiszterrel ellátott.

Bél Mátyás pozsonyi evangélikus lelkész és tanár fő műve a Notitia Hungariae novae historico geographica (Az újabbkori Magyarország történelmi — földrajzi leírása), amely mű részben kéziratban maradt meg, a magyar földrajz- és történet tudomány egyik legfontosabb forrása. A megjelent kötetek Mikovinyi Sámuel térképeivel ellátottak. Könyvtárunkban 3 kötet található meg, szép kiállításban. A harmadik kötet belső címoldalán Mátyás király mint Pallast és Marsot összebékítő férfiút dicsőítő rézkarca található.

Christian Wolf könyvtárunkban megtalálható számos műve közül itt a szerző képmásával díszített, Genfben, 1743-ban kiadott Elementa Matheseos c. művét mutatjuk be. Wolf korának neves filozófusa, matematikusa, fizikusa volt. A lipcsei, hallei, casseli egyetemeken oktatott. A berlini, a londoni és a párizsi tudományos akadémia tagja volt.

1759-ben már második kiadását érte meg Bélidor: Neuer Cursus Mathematicus c. könyve. Bernardi, Bécsben adta ki. Bernard Forrest Bélidor a La Fére-i hadászati iskola matematika professzora volt. E matematika könyvét is tiszteknek írta, eredetileg francia nyelven. Bion fordította németre, és egészítette ki. Könyvtárunk értékes darabja. Bélidor a párizsi tudományos akadémia tagja is volt.

Szintén több kiadást ért meg Johann Friedrich Penther Praxis Geometriae c. munkája. Az itt bemutatott negyedik kiadás Augsburgban, 1752-ben Johann Balthasar Probstnál készült, Johann Jacob Lotter nyomdájában. Matematikával és ökonomiával foglalkozó bányatanácsos volt. E munkája a térképkészítéssel foglalkozik.

Cristian Gottlob Reuss szász választófejedelmi gépészként és udvari ácsként működött Drezdában. Az ácsmestereknek aján-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

lott, az Anweisung zur Zimmermannskunst című munkája, amely Lipcsében Bernhard Christoph Breitkopfnál jelent meg 1764-ben. A könyvben gazdag illusztrációs anyag van, amelyet a szakemberek ma is nagy haszonnal tanulmányozhatnak.

Johann Andreas Cramer braunschweigi kamarai tanácsos írta az 1766-ban Braunschweigben kiadott Anleitung zum Forst Wesen c. könyvet. Az erdészeti alapismereteken kívül különös súlyt helyez a faszenités és a tőzeghasznosíías leírására. A művet 1766-ban adták ki, és számos rézkarc teszi használhatóságát teljesebbé.

„Mi Maria Theresia Isten Kegyelmébül Oezvegy Romai Császárné, 's Magyar, Cseh, Dalmatia, Horváth, és Sclavonia etc. Országoknak Apostoli Királnéja, Austriának Fő Fejedelme; Burgundiának, Stayer, Carinthia, Carniolia, és Würtemberg Hertzege, Habsburg, Flandria, Tyrolis, és Goritiának Groffnéja etc. Anyai kegyes gondviselésünk, és Szorgalmatosságunk, mellyet Kedves Magyar Országunk hasznainak, és a Közönséges jónak elöl — mozdittásához viseltetünk, szüntelen eszünkben juttatja, melly nagy, és hasznos dolog légyen az: Ha az Erdök mindenkori jó és virágzó állapotban tartattnak, Káros ellenben, és fölöttébb ártalmas, ha minden külömbség nélkül vágottatván elpusztulnak. Arra való nézve szükséges dolognak állitottuk lenni, hogy ezen Országunkban — is az Erdőknek vágásában, és azokkal való élésben jó rendtartást tegyünk". — így kezdődik az úgynevezett Mária Terézia féle erdőrendtartás, amelynek pontos magyar címe: A fáknak és erdőknek neveléséről, és megtartásáról való rendelés". E munkát német és magyar nyelven is kiadták. Mindkét kiadást „Posonyban", 1770-ben Landerer János Mihálynál nyomtatták, s könyvtárunk birtokában van. Az erdőgazdálkodás és az erdészettörténet szempontjából igen jelentős mű. Íme: „Ez az egész munka, és az erdők megtartása felöl való hasznos rendelés, ezen két- kiváltképpen való vigyázásra méltó Részekben áll. t. i. Mitsoda rendel Elöször: vágattassék a'nagy, vén, felnyött erdő? Másodszor; Mi-módon neveltessenek a' fiatal fák, és új-növések, vagy erdők? és igy, miképpen rendeltessék és osztassék-el minden Esztendökre a favágás?"

Az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára műemlék állománya több kéziratot is őriz. Ezek közül az egyik a Máramarosi rendtartás néven ismert, német nyelvű, kézzel írt könyv. Azokat az ügyviteli és műszaki utasításokat tartalmazza, amelyeket 1778-ban gróf Festetics Pál máramarosi teljhatalmú kamarai elnök adott ki, illetve foglaltatott írásba a máramarosi kincstári erdők kezelése tárgyában. Felvettek a könyvbe egy

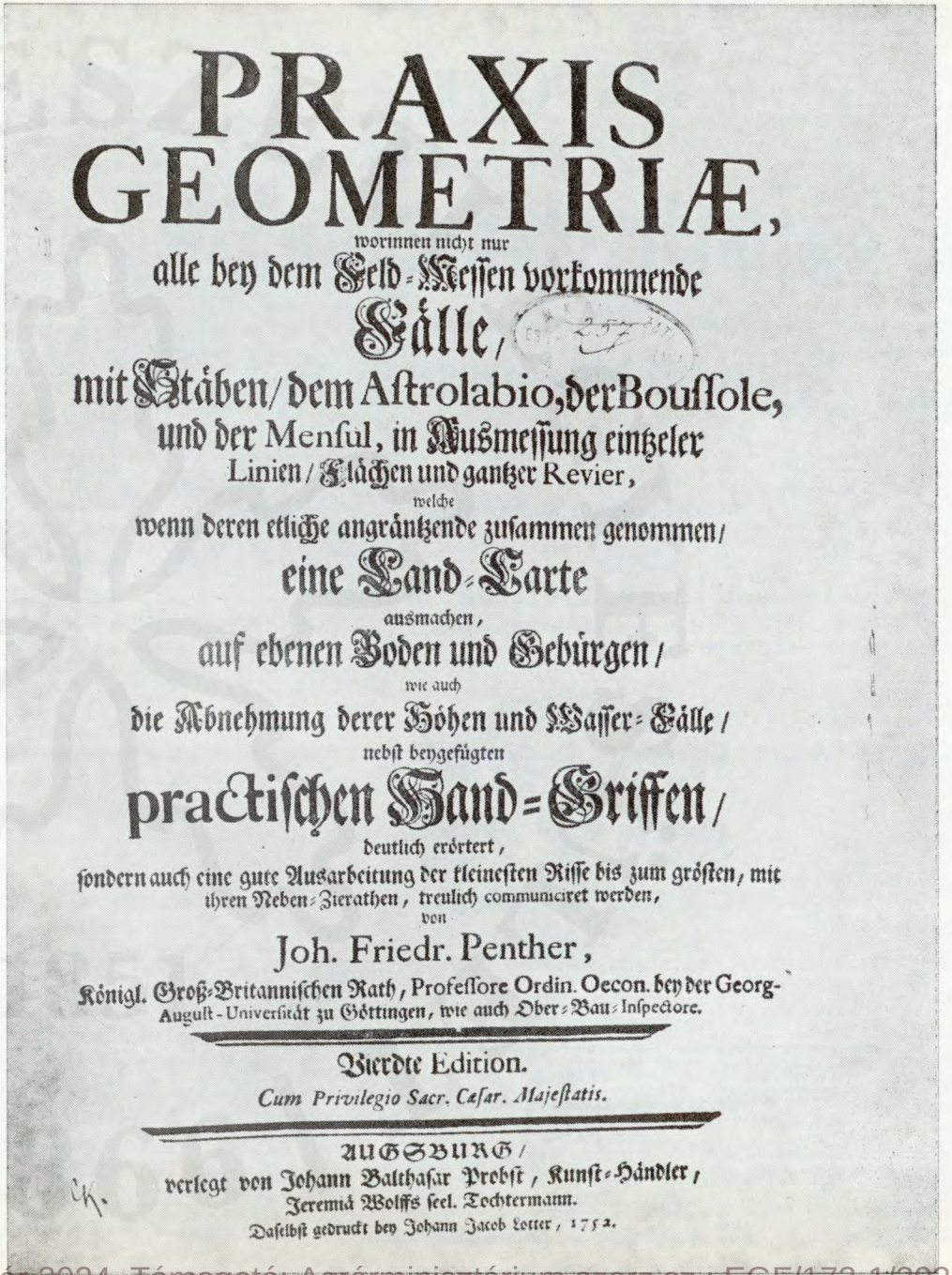

PRAXIS GEOMETRIÆ,

worinnen nicht nur alle bey dem Feld-Messen vorkommende Fälle, mit Stäben/ dem Astrolabio, der Boussole, und der Mensul, in Ausmessung eintzeler Linien/ Flächen und gantzer Revier, welche wenn deren etliche angräntzende zusammen genommen/ eine Land-Carte ausmachen, auf ebenen Boden und Gebürgen/ wie auch die Abnehmung derer Höhen und Wasser-Fälle/ nebst beygefügten practischen Hand-Griffen/ deutlich erörtert, sondern auch eine gute Ausarbeitung der kleinesten Risse bis zum grösten, mit ihren Neben-Zierathen, treulich communiciret werden, von

Joh. Friedr. Penther,

Königl. Groß-Britannischen Rath, Professore Ordin. Oecon. bey der Georg-August-Universität zu Göttingen, wie auch Ober-Bau-Inspectore.

Vierdte Edition.

Cum Privilegio Sacr. Cæsar. Majestatis.

AUGSBURG/ verlegt von Johann Balthasar Probst, Kunst-Händler, Jeremiä Wolffs seel. Tochtermann.

Daselbst gedruckt bey Johann Jacob Lotter, 1752.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Anweisung zur Zimmermannskunst,

den Anfängern und Liebhabern der Baukunst,

besonders den Zimmerleuten,

zum Besten aufgesetzt,

und

mit nöthigen Kupfern erkläret

von

Christian Gottlob Reuß,

Königl. Maschinen- und Hofzimmermeister.

M. T. Bibliotheca 1893. GS Erdészeti Könyvtár

Leipzig,

verlegts Bernhard Christoph Breitkopf und Sohn.

1764.

5726.

Johann Andreas Cramers,

Herzogl. Braunschweig. Lüneburg. Cammerraths,

Anleitung zum Forst-Besen,

nebst

einer ausführlichen Beschreibung

von

Verkohlung des Holzes, Nutzung der Torfbrüche ꝛc.

Mit vielen Kupfern.

Braunschweig,

im Verlage der Fürstl. Waisenhaus-Buchhandlung, 1766.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

magyar nyelvű szerződést is, melyet a Körösmezői Királyi Erdőhivatal és a Kőrösmezői kamerális község lakói kötöttek, s tartalmazza mindkét fél jogait és kötelességeit. E magyar nyelvű szerződés első oldalát közöljük. A nagyalakú bőrkötéses könyv külső címlapján egyébként ez olvasható: „Amtsinstruktion für Mokra."

Ugyancsak rendkívüli érték erdészettörténeti és egyetemtörténeti szempontból, az első erdész tanárnak, Wilckens Henrik Dávidnak, az erdészet első professzorának előadási anyaga. Lelkes tanítványa, Nedeczey Ferenc jegyezte le kézírással és gyűjtötte össze öt kötetben a hallottakat. A mű mottója

„E nuce fit corylus, ex glande ardua quercus
Exiguum nihil esse putes, quod crescere possit"

(Magból lesz a mogyoró, makkból a büszke égretörő tölgy. Jelentéktelen semminek hinned, mi fává terebélyesedik később.)

Az első kötetben az erdészettan alapfogalmairól, az erdészettudomány alapjairól, erdészeti termőhelyismerettanról, a tájról, az éghajlatról, a talajról, erdészeti növénytanról, az erdei fákról általában, az erdei növények betegségeiről és az erdei növények osztályozásáról olvashatunk többek között.

A második kötet az erdészeti növények ismerete címet viseli és az erdei növények részletes leírását tartalmazza.

A harmadik kötet a természetes fatermesztéssel foglalkozik.

A természetes felújítással általában és fafajonként.

A negyedik kötetet az erdőhasználatannak szenteli, a terpentin gyűjtésétől kezdve a szénégetésen keresztül a tényleges fakitermelési módokig. A kötet utolsó fejezete az erdővédelemmel foglalkozik.

Az ötödik kötet a mesterséges fatermesztést tárgyalja. Az ültetés útján történő mesterséges erdőtelepítést fafajonként és a dugványokkal történő erdőtelepítést.

Tudomásunk szerint könyvtárunk egyedülálló könyvritkasága Leopold Trattinnick: Ausgemahlte Tafeln aus dem Archiv der Gewächskunde c. négy kötetes munkája. A szerző saját

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

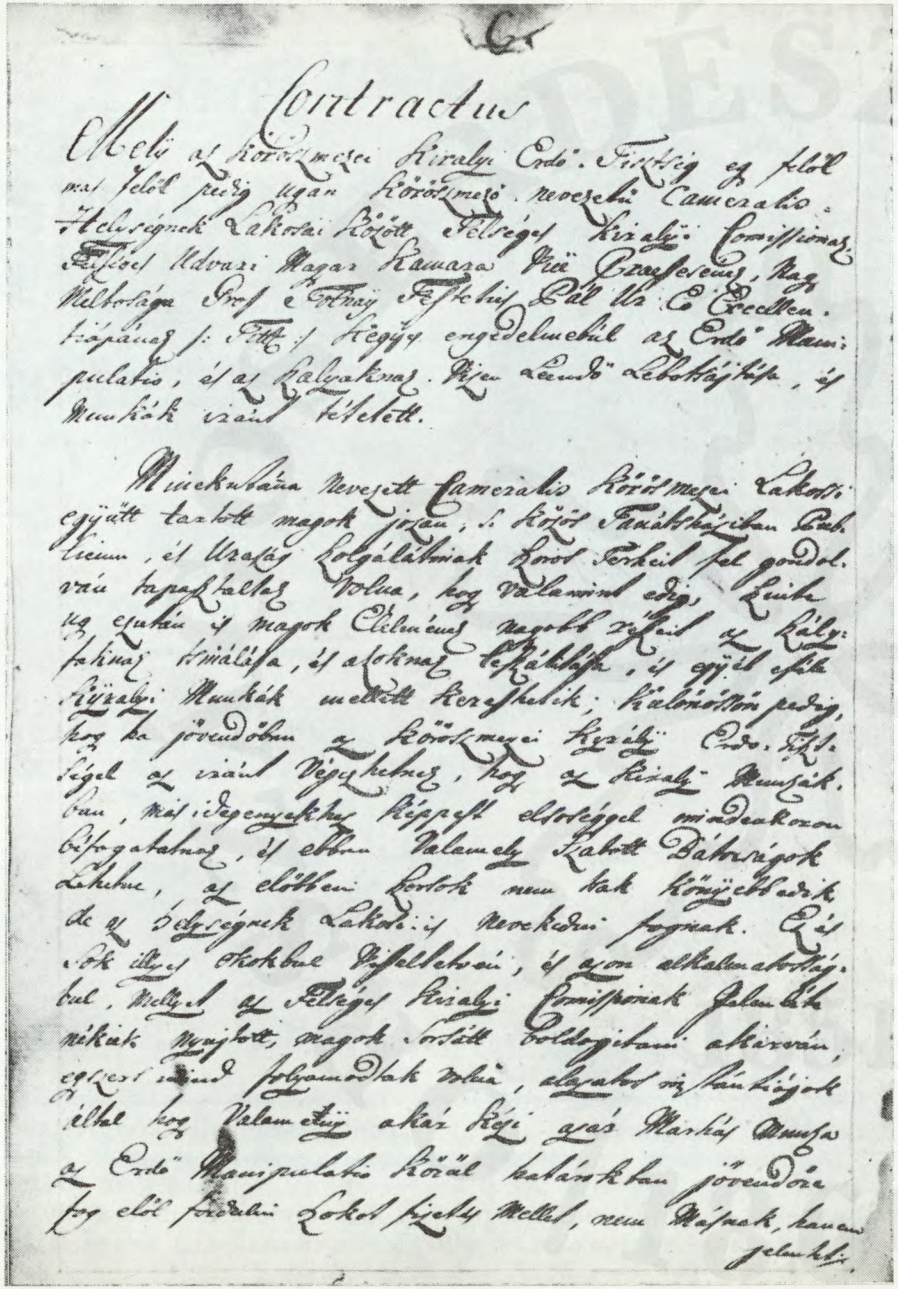

Contractus

Melly az Körösmezei Királyi Erdö-Tiszttig eddig eddigi Körösmező nevezetü Cameralis Helységnek Lakosai Között Felséges Királyi Commissionak Tiszteletü Udvari Magyar Kamarán Privi Praesesnak, Nagy Méltóságu Gróf Festetics Pál Ur Ö Excellentiájának s: stb: Hegyes engedelmebül az Erdö Manipulatio, és az Falvaknak Régen Leandó Lebottájtól, és Munkák iránt tétetett.

Miveltatván Nevezett Cameralis Körösmezei Lakosti együtt tartott magok jósan, s Közös Tanácskozásban Publicum, és Uraság Szolgálatinak Sorsa Terhei fel gondolván tapasztalta volna, hogy valamivel eddig, Lutheránus egyházán is magok Elöljárói magok szükséd az Kályfaknak kimálása, és azoknak Letöltése, és ugyis sokszor Királyi Munkák mellett Keresztelik; Különösön pedig, hogy ha jövendőben az Körösmezei Királyi Erdö-Tisztiszegl az iránt Vegyelnek, hogy az Királyi Munkákban, mint idegenekben Kisseb elöttöggel mindenkorom bíroganatnak, és ebben valamely Lakott Bátrságok Lakhatnak, az elöttem Lakottak nem tudtak könyüebbedik de az Ö Felségnek Lakosi is Szerezdni fogynak. Es sok illyen okokbul Tiszteltetvén, és azon alkalmatosságbul, Mellyel az Felséges Királyi Commissionak Jelenlétenikben Mutatott, magok Sorsát boldogitani akarván, egyszer iránt folyamodtak volna, elszakot viszátkájjok élhet hogy valamely akár Régi avagy Markhás Munka az Erdö Manipulatio körül katárktan jövendőre fog elöl fordalni Lokot fizetty Mellet, nem Mésnak, hanem

jelenlétiben.

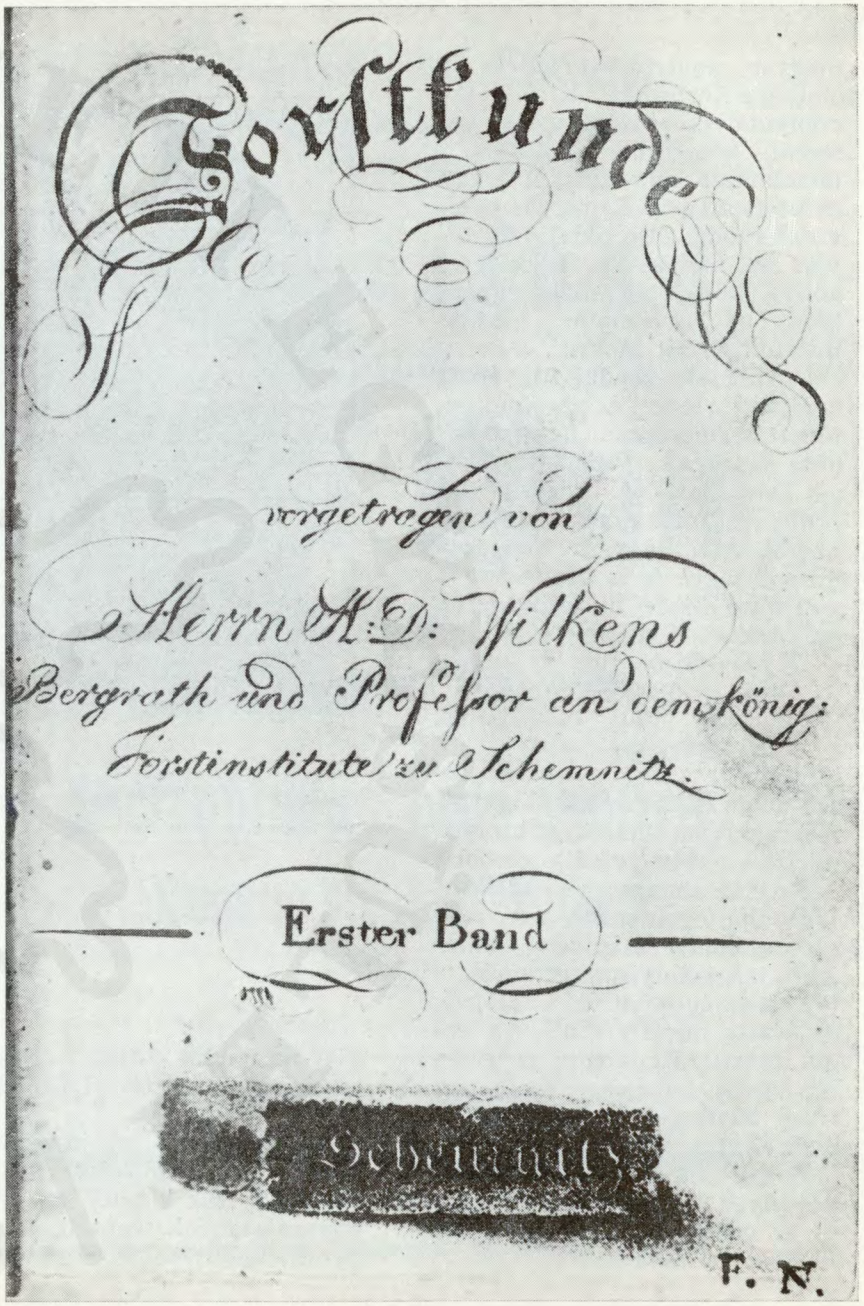

Forstkunde

vorgetragen von

Herrn H. D. Wilkens

Bergrath und Professor an dem königl.

Forstinstitute zu Schemnitz.

Erster Band

Schemnitz

F. N.

22

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

23

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Dr Wallner Ignác

MAGYAR ÁTLÁS

az az

Magyar, Horvát, és Tót

ORSZÁGOK'

Vármegyéjéi, és Szabad Kerületei

és

a' határ-őrző Katonaság' Vidékinek

közönséges és különös

TÁBLÁJI

kézre bocsátotta

Görög

Professor at Vienna University

Atlas Hungaricus

seu Regnorum

HUNGARIAE, CROATIAE ET SLAVONIAE

Comitatuum, Privilegiatorum Districtuum,

et Confiniorum

Generalis & Particularis

MAPPAE GEOGRAPHICAE.

VIENNAE, 1802-1811

M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola KÖNYVTÁRA 13970

7389

Dr Wallner Ignác

SOPRON VÁRMEGYE
(Comitatus Sopronensis)
MOSON VÁRMEGYE
GYŐR VÁRMEGYE
Tó
Neusiedler
Neusatz
Mauerdorf
Petersdorf
Ebenfurt
Lanzendorf
Sebersdorf
Stinkenbach
Silberartenbach
Csáfordi
Csáfordi
Csáfordi

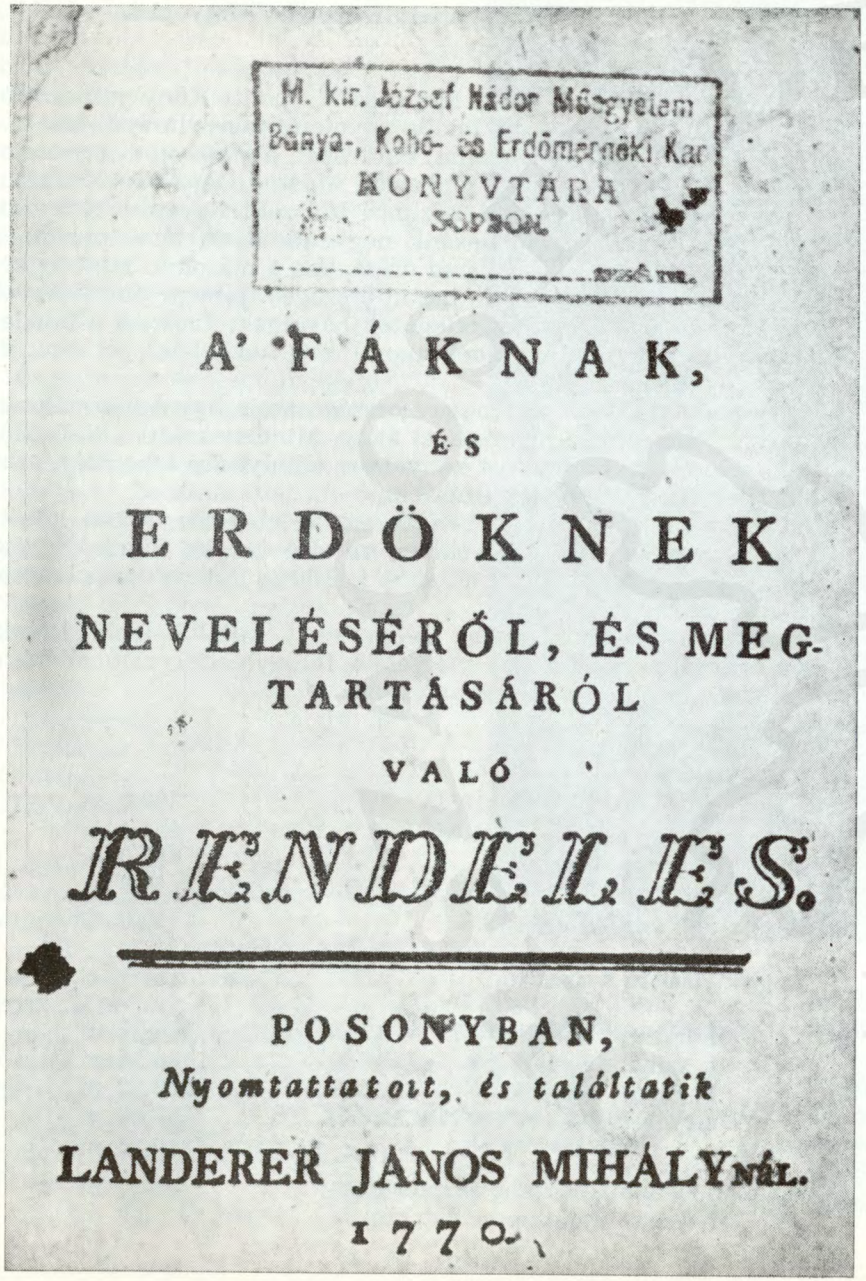
M. kir. József Nádor Műegyetem
Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar
KÖNYVTÁRA
SOPRON

A' FÁKNAK,

ÉS

ERDÖKNEK

NEVELÉSÉRÓL, ÉS MEG-TARTÁSÁRÓL

VALÓ

RENDELES.

POSONYBAN,

Nyomtattatott, és találtatik

LANDERER JÁNOS MIHÁLYnál.

1770.

kiadásában Bécsben jelent meg 1812-től kezdődően, az előszó tanúsága szerint mindössze 20 példányban. A botanikai leíráson kívül sokszáz kézi festésű növényábrát tartalmaz. Ez a pompás munka azért jelent meg ilyen kis példányszámban, mert csak nagyon kevés festő akadt, aki egyúttal a botanikához is értett, s ezek megkeresése is nagyon sok munkával járt. Trattinnick, addig megjelent összes művének bevételét e 4 kötet kiadására szánta.

Végül, de nem utolsó sorban szeretnénk megemlékezni, Magyarország csak kevés könyvtárában megtalálható, kevés számú magyar megyei atlasz között a Görög Demeter féle Magyar Átlásról. Az atlasz 1792-től 1811-ig, azaz 19 évig készült. A földrajzi és statisztikai adatok gyűjtését Görög tervszerűen és folyamatosan végezte, Magyarországon Erdélyben és külföldön tett utazásai során. Az atlasz külön laponként jelent meg, s a térképlapokon általában a megyei mérnökök neve is szerepel, akiknek eredeti rajzai után a térképlapok készültek. Például Sopron megye térképét Hegedüs János Nepomuctól kapta meg, aki a megye mérnöke volt. A térképlapok megjelenése után kötötték egy kötetbe a térképeket.

(A fejezetben szereplő képek és a könyvek tárgyalási sorrendje megegyezik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára a tudomány szolgálatában

Az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtárának új otthona a hazai nagyobb önálló egyetemi könyvtárépületek között is rangos helyet foglal el, hiszen a Budapesti Egyetemi Könyvtár, (1873—1875) a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára (1909), és a Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtára (1969) után hazánk negyedik ilyen létesítménye, a felszabadulásunk óta pedig az országban a második. Mint az erdészet és faipar egyetlen hazai országos jellegű tudományos szakkönyvtárára jelentős feladatok hárulnak. Ezeknek a feladatoknak az új épület maradéktalanul meg tud felelni, jól sikerült korszerű konstrukció.

Néhány alapvető paramétere országosan is figyelemreméltóan jó, sőt jobb mint a nemzetközi átlag. Mindenekelőtt a hallgatóság számához viszonyított kényelmes elhelyezési lehetőség, azaz férőhelyek száma vonatkozásában.

Felszereltsége tekintetében az ország első könyvtárai között van, bizonyos vonatkozásokban az első helyen (Rank—Xerox, Lumoprint, Minigraph, Pentakta L 100-as mikrofilmleolvasók, Silver Seiko gépek stb.)

A raktárszint kialakítása „vegyítése", kutatóhelyekkel való berendezése ugyanakkor megfelelő felügyelettel való ellátása, jól sikerült elképzelés megvalósítása.

Jellemző adatok:

Alapterület:

földszint: 18,40 × 18,40	338,6 m²
I. szint: (21,54 × 21,54)—9,6	454,4 m²
II. szint: 24 × 24	576,0 m²
Egyéb (4 torony): 4(3,45 × 3,45)	47,6 m²
	1416,6 m²

Légtér (bruttó kubatura)

földszint: 335,6 × 2,7	914,22 m³
I. szint: 454,4 × 2,1	1408,64 m³
II. szint: 576 × 3,3	1900,80 m³
Egyéb (4 torony): 4(11,9 × 3,3)	157,08 m³
	4380,74 m³

Az olvasói szint hasznos alapterülete:	387,3 m²
Az 1 olvasóra jutó alapterület kb.:	3,8 m²

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

A könyvtári olvasóhelyek száma:

olvasóteremben olvasóasztal mellett:	68
„ folyóiratolvasóban:	15
„ tanári olvasóban:	10
„ kutatófülkében:	8
„ fotelekben:	21
raktárszinten olvasóasztal mellett:	32
műemlék-könyvtárban:	28
	182

Ez mintegy 36%-a a hallgatóságnak. Hallgatói létszám (nappali) 500.

Rendelkezésünkre álló „pótülőhelyek" beállításával, illetve a dolgozók (jelenleg 18 fő) munkahelyein lévő ülőhelyek beszámításával az olvasói-, kutatói-, dolgozói férőhelyek száma így alakul:

I. szint:	
Igazgatóság	10 fő
Titkárság	3 fő
Feldolgozó	5 fő
Lapozgató	6 fő
II. szint:	
Olvasószolgálati dolgozó	6 fő
Tanári olvasó:	
önálló kutatóasztalnál	12 fő
dohányzó-asztalnál	6 fő
Folyóiratolvasó:	
önálló kutatóasztalnál	9 fő
közös asztalnál	20 fő
Könyvolvasó:	
közös asztalnál	59 fő
önálló dohányzóasztalnál	8 fő
kutatófülkében	8 fő
Összesen:	128 fő

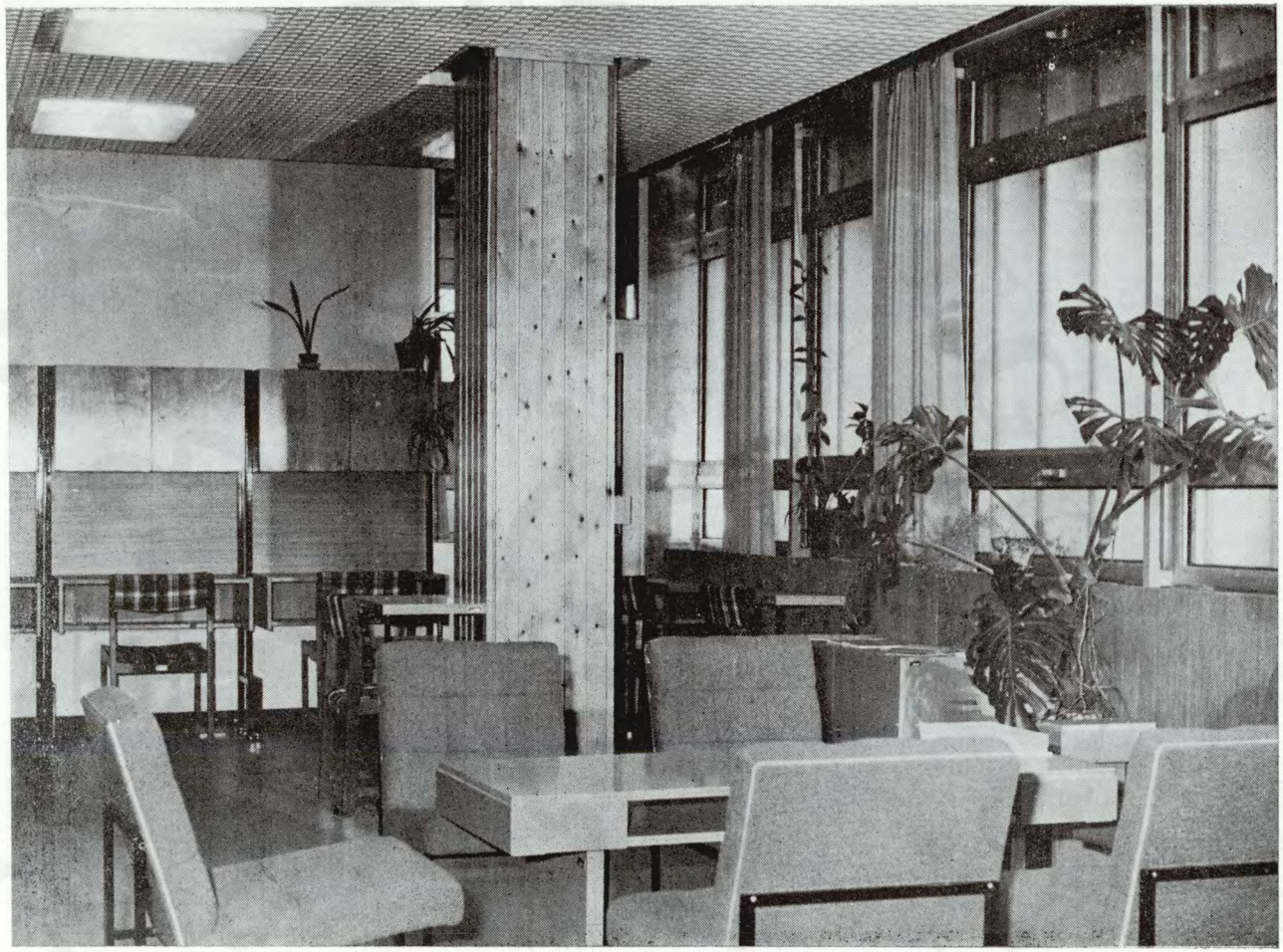

Olvasói férőhely	250 fő
Látogatói dolgozói szék	23 fő
III. szint:	
Feldolgozó	8 fő
Önálló kutatóasztalnál	21 fő
Közös asztalnál	16 fő
Különálló székeken	23 fő
Összesen:	68 fő

I—II—II. szinten összesen:
273 fő, ez a hallgatói létszám 55%-a.

Elhelyezhető olvasótermi állomány
670 polcfolyóméter × 40 = 26 800 egység
(Szabad polcon)

Raktári férőhely:
3668 polcfolyóméter × 40 = 146 720 egység
(Csak a jelenlegi helyzet. ez tovább bővíthető a már beépített állványzatra „tepsik" megfelelő utánrendelésével

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Tervezők:

Generáltervező: Általános Épülettervező Vállalat Budapest, I., Krisztina krt. 99.

Építész tervező:
Kiss Imre

Belsőépítész tervező:
Garajszki József

Statikus tervező:
Káldy Barna

Gépésztervező:
Lovas József

Elektromos tervező:
Szmóla György

Kivitelező:

Győr-Sopron megyei Állami Építőipari Vállalat, Fémmunkás Vállalat.

folyamatosan 300 000 kötetig. A könyvtár jelenlegi állománya 170 000 kötet a tanszéki könyvtárakkal együtt!)

Hasznos alapterület:

földszint:	268,4 m²
I. szint:	387,3 m²
II. szint:	503,9 m²
Egyéb (2 torony):	23,9 m²
	1184,4 m²

Építési költség:

Tervezés:	450 000
Építés:	14 500 000
Berendezés:	1 354 000
Egyéb:	133 000
	16 437 000 Ft.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

A könyvtár használata és szolgáltatásai

Az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára az egyetem szervezetébe tartozó, annak oktató-nevelő és tudományos kutató munkáját segítő tudományos intézmény. Gyűjtőkörét és feladatait tekintve az erdészet és a faipar országos jellegű tudományos szakkönyvtára.

Olvasóterem, kölcsönzés, helybenolvasás

A könyvtár szolgáltatásait minden olvasó díjtalanul veheti igénybe. A könyvek kölcsönzési határideje egy hónap. Indokolt esetben — ha a kikölcsönzött művet más olvasó időközben nem kéri — a határidő két ízben meghosszabbítható. Folyóiratok, lexikonok, szótárak, disszertációk csak az olvasóteremben használhatók.

Az épület I. emelete teljes egészében az olvasóké. Itt található a kurrens és a bekötött folyóiratállomány egy része, a legújabb és legkeresettebb könyv- és jegyzetanyag, a szabványtár, az olvasói katalógusok, valamint a tanszéki könyv- és folyóiratátvevő. A tájékozódást és a könyvek kiválasztását feliratok és jelzetek segítik. Az olvasóteremben raktári könyvek és folyóiratok is használhatók. A raktár szintjén található kutatóhelyek igénybevételét a könyvtár főigazgatója engedélyezi.

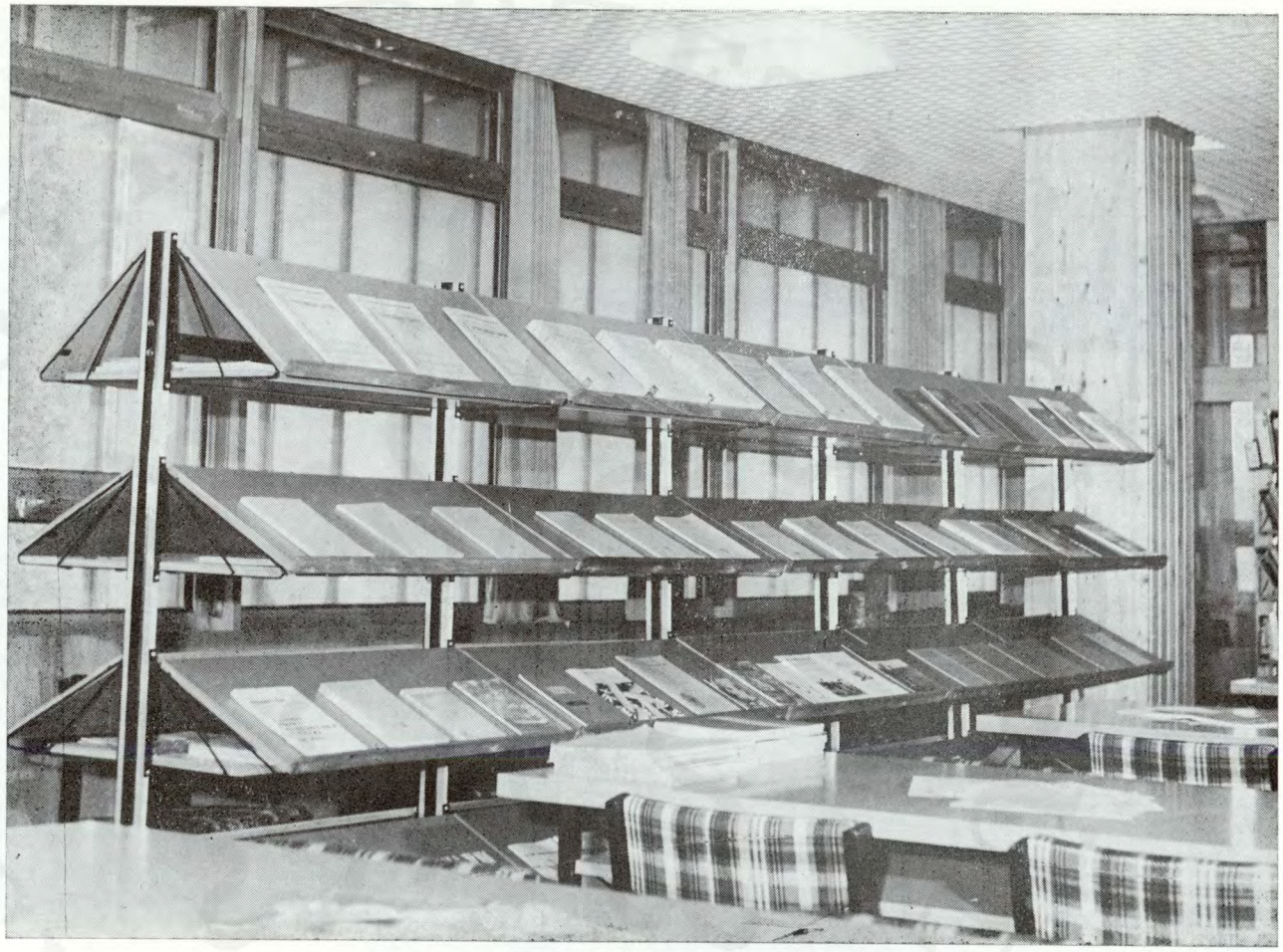

Katalógusok

A könyvtár állományát különböző katalógusok tárják fel, teszik használhatóvá. A használók szempontjából vannak szolgálati és olvasói katalógusok. A feltárás módja szerint pedig a következő katalógusok állnak olvasóink rendelkezésére:

Könyvtári betűrendes katalógus
Könyvtári szak katalógus
Könyvtári címszó katalógus
Könyvtári helyrajzi katalógus
Tanszéki betűrendes katalógus
Tanszéki szak katalógus
Tanszéki helyrajzi katalógus

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Kardex — a kurrens folyóiratok feltárására
Központi folyóirat kartotékkatalógus.

Kutatófülkék

Az olvasóterem sarkaiban nyolc kutatófülkét találunk. Ezek huzamosabb ideig is használhatók úgy, hogy a fülke kulcsát eltávozáskor az olvasószolgálat munkatársának le kell adni. Az itt elhelyezett mikrofilmleolvasók és írógépek bárki által igénybevehetők.

Oktatástörténeti és dokumentációs különgyűjtemény

Egyetem- és tudománytörténeti dokumentumok sokaságát őrizzük gyűjteményünkben. Használata csak a könyvtár épületében lehetséges.

Szabványtár

Könyvtárunk a gyűjtőkörének szabványait a teljességre törekedve bővíti. Tárolása a betű- és számkombinációs MSZ-szakrendben történik.

A könyvtár szolgáltatásai

A központi könyvtár szóbeli tájékoztatást ad a különböző tudományágak területén felmerült kérdésekben és módszertani segítséget nyújt e tárgykörök témáinak irodalomkutatásához.

Az egyetem oktatói, kutatói, hallgatói, valamint más intézmények szakemberei részére irodalomkutatást végez, vagyis az igényelt tárgykör, téma irodalmát kutatómunkával, írásban állítja össze.

Az egyetem tudományos tervében szereplő és a könyvtárnak bejelentett témák kidolgozásához témafigyelő szolgálat és kutatásszolgálat működik. Az összegyűjtött figyelőcédulákat az érdekelteknek megküldjük.

A könyvtár dokumentációs-információs, tudományos kiadványokat jelentet meg rendszeresen.

A könyvtárközi kölcsönzés hazai és nemzetközi együttmű-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

ködés eredménye. A tudományos kutatómunka céljára a könyvtár az olvasók által igényelt, de állományában meg nem lévő könyveket, illetve folyóiratokat könyvtárközi kölcsönzés útján szerzi be a hazai, illetve külföldi könyvtáraktól. Hasonló célból állományát más könyvtárak kérésére rendelkezésre bocsátja. A könyvtárközi kölcsönzés díjtalan, csupán a fotómásolatok és mikrofilmek előállításának költsége terheli a kutatókat.

A könyvtár állományában lévő dokumentumokról xeroxmásolat készíthető térítés ellenében.

Nyitvatartás:

hétfő—péntek:	8—21 óráig
szombat:	8—12,30 óráig

A könyvtár címe és telefonszáma:

Erdészeti és Faipari Egyetem
Központi Könyvtára

Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Pf. 132.
9401.
Telefon: 11-100.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Zusammenfassung

Die Gedenkbibliothek enthält den beinahe vollzählig gebliebenen bibliothekarischen Bestand der Schemnitzer Berg- und Forstakademie (Hochschule) des Vorläufers unserer Universität aus dem Zeitraum zwischen 1735 und 1918. Der Dreivierteilteil des Bestands — der über ungefähr 45 Tausend Bände verfügt — befindet sich in der Miskolcer Universitäts-Bibliothek und der Einviertelteil dagegen in der anderen Nachfolgerinstitution dass heisst in der Bibliothek der Universität für Forst- und Holzwirtschaft in Sopron.

Die Gedenkbibliothek — als die erste und einzige unversehrt gebliebene technische Fachbibliothek unserer Heimat — steht unter Denkmalschutz. Dieser gesteigerte Schutz und die Sorgfalt haben sich auch bei dem Entwurf und Bau des neuen Palastes der Universitätsbibliothek gezeigt (1977): man hat einen separaten Museum-Saal für die Sammlung den modernen Bestandschutzprinzipien entsprechend ausgestaltet. In diesem konditionierten und von den äusseren Einwirkungen isolierten Saal sind die Bände der Sammlung in so einer systematischen Aufstellung zu besichtigen, wie sie in der Schemnitzer Akademie im Jahre 1862 waren. Den anderen Teil des Bestands bewahren wir in der isolierten Stufe des Magazins auf.

Die Bibliothek ist gleichaltrig mit der Hochschule. Der Erlass der Wiener Hofkammer (1735) — der die Gründung der Schule für Bergbau anordnet — bezeichnet auch jene wichtigeren Fachbücher, die man auch für die Schule beschaffen muss.

Der Kauf der aus 1392 Werken bestehenden Bibliothek (von ihnen sind 526 technisch-naturwissenschaftliche Werke) von J. T. A. Peithner, dem Professor für Bergbaukunde (1774—76) war bei der Ausdehnung der Grundlagen der Bibliothek von entscheidender Bedeutung.

Unter den von Peithner persönlich unterzeichneten Büchern (am häufigsten „Ex Bibliotheca Thad. Peithner") finden wir ebenso die grundlegen-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

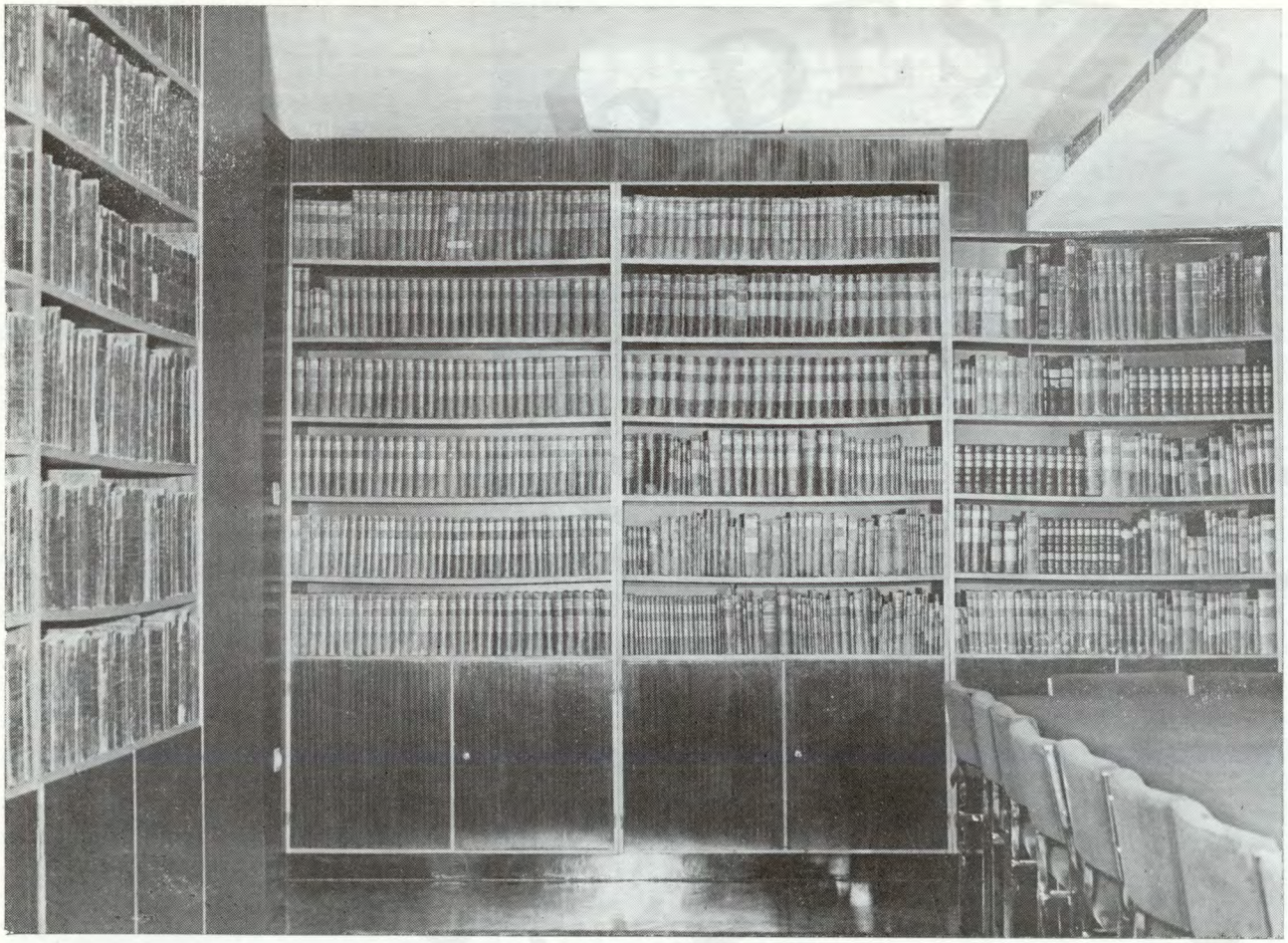

den Werke der technisch-naturwissenschaftlichen Literatur des 16. und 17. Jahrhunderts (Agricola: De re metallica 1557, erste deutsche Ausgabe, C. Gesner: Sammelwerk über die Fossilien 1565, Plinius: Historia naturalis 1496 und 1553, Ubaldo: Mecanicorum liber 1615 usw.), die bereits damals einen Seltenheitswert hatten, wie die moderne Literatur aus der Mitte des 18. Jahrhunderts (Belidor, D. Bernoulli, Gellert, Herttwig, Jugel, Kern und Oppel, Rössler, Stahl usw.).

Die am Ende des 18. Jahrhunderts Weltberühmtheit erlangende Schemnitzer bergmännische- und hüttenmännische Ausbildung förderte die ähnlich hervorragende fachliterarische Grundlagen gebende bibliothekarische Sammlung.

Die Verteilung des Bestands am Ende des 18. Jahrhunderts:

Mathematik, Geometrie, Mechanik
Physik, Chemie, Mineralogie, Geologie
ca 620 Werke 1210 Bände
Bergbau- und Hüttenwesen, Technik
ca 280 Werke 590 Bände

(Zum Vergleich: Im Katalog aus dem Jahre 1774 der heutigen Budapester Universitätsbibliothek waren 306 mathematische und naturwissenschaftliche Werke, im Katalog von 1783 703 Bände „mathematische" und 766 „medizinische" Bücher verzeichnet. In der Soproner Bibliothek von Ferenc Széchényi (1818) gab es 230 Bände (von ihnen waren nur drei chemische), in der die Grundlage der Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften gebenden Teleki-Bibliothek dagegen (1826) gab es 730 Bände naturwissenschaftliche Bücher). Aus den obenerwähnten Angaben stellt sich heraus, dass die Schemnitzer Bibliothek mit ihren reichen naturwissenschaftlichen und technischen Bestand die heimischen Grossbibliotheken überragte, sowie auch im internationalen Vergleich die Probe bestand. Aufgrund von bibliografischen Forschungen lässt sich feststellen, dass es 60—70 % der bis zum Ende des 18.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Jahrhunderts erschienenen berg- und hüttenmännischen Werke 75—85% der zu jener Zeit als modern geltenden lebenden Literatur in der Schemnitzer Bibliothek gab.

Die Inventur und Lagerung des Bestands geschah seit Beginn des 19. Jahrhunderts folgenden 12 Fachgruppen nach. (Die Fachgruppen wurden auf dem Buchrücken mit farbigen Etiketten auch extra gekennzeichnet).

I. Mathematischer Theil der Bergbaukunde (weiss)
II. Physikalisch-chemischer Theil der Bergwerkskunde (orange)
III. Mineralogischer Theil der Bergwerkskunde (grün)
IV. Bergtechnik (dunkel-graublau)
V. Hüttentechnik (rosa)
VI. Salzwerkkunde (schwarz)
VII. Münzkunde (schwarz)
VIII. Forstwesen (dunkelgrün)
IX. Technologie (hellgrün)
X. Wissenschaftliche Schriften vermischten Inhalts (hellblau)
XI. Literatur (braun)
XII. Karten (orange)

Im Museumsaal hatten wir das Aufstellen des Bestands nach dem mit dem Jahre 1862 abschliessenden Inventurbuch rekonstruiert. Der einheitliche braune Papierumschlag stammt von Anfang der vierziger Jahre des 18. Jahrhunderts. Aus dem reichen in Sopron und Miskolc Bestand erwähnen wir nur einige Namen pro wissenschaftliche Richtung:

Mathematik: Euler, Lacroix, Segner, Biot, Cauchy, Poisson; Mechanik-Maschinenbau: D. Bernoulli, Mariotte, Pasquich, Ubaldo, Leupold, Langsdorf; Baukunde: Böckler, Belidor, Prony; Physik: Galilei, Kircher, Boyle, La Caille, Musschenbroek, Ampére, Faraday, Gay-Lussac, Doppler; Chemie: Beguin, Mayow, Stahl, Boerhave, Bergman, Scheele, Wallerius, Priestley, Black, Lavoisier, Berzelius; Mineralogie-Geologie: Gesner, Cronstedt, Romé Delisle, Haüy, Gmelin, Mohs, A. Werner, Leibniz, Buffon, A. Humboldt, Cuvier, Lyell, Beudant, Bronn; Bergbau: Agricolas erste lateinische (1556) und

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

erste deutsche (1557) Ausgabe, Löhneyss, Rössler, Kern und Oppel, Brückmann, Combes, Calvör, Hüttenkunde (über die im Bergbauwesen erwähnten hinaus) Fachs, Ercker, Barba, Cramer, Swedenborg, Schlüter, Gellert, Born, Karsten; von den technologischen Enzyklopädien: die 172 Bände von Krünitz, Halle, Geissler, Lippold, Poppe, Putsche-Krause, Prechtl, die 18 Bände des Schauplatz der Künste und Handwerke; sonstige Naturwissenschaften: Plinius, Kundmann, Oken, Darwin; Manuskripte aus dem 15—18. Jahrhundert, bewahrt die Bibliothek auf.

Von den einstigen berühmten Professoren der Akademie finden wir zahlreiche wertvolle Bücher und Manuskripte im Bestand. Folgende möchten wir hervohrheben: Jacquin, Delius, Peithner, Poda, Scopoli, K. Haidinger, Patzier, Schittko, Wehrle, J. N. Lang, Doppler, Farbaky, Kerpely, István Schenek, Ottó Cséti, Hugó Böckh, Barlai usw. In Sopron werden auch die Namhafsten Werke der grossen Förster, wie z. B. Hanns Carl von Carlowitz, Henri Louis Duhamel du Monceau, Cotta, Hartig, Hundeshagen, Pfeil, Wilckens, Feistmantel, Wedekind, Kőnig, Grebe, Grabner, Wessely, Hess, Landolt, Danckelmann, Fischbach, Lehr, Lorey, Dubois, du Breuil, Bedő, Belházy, Cséti, Dietz, Divald, Engel, Fekete Lajos, Illés, Klekner, Téglás, Tomcsányi, Rowland, Wagner.

Der Bändekatalog der Schemnitzer Gedenkbibliothek — nicht das ganze Material erfassend — ist 1973 erschienen. Über die Geschichte der Bibliothek der Akademie — es verzieht sich in erster Linie auf das Forstwesen — erhalten wir durch das Buch István Hiller „Die Geschichte der Bibliothek der Universität für Forst- und Holzwirtschaft" (Sopron, 1975) ein aufschlussreiches Bild. Die inhaltliche Erschliessung und Vorstellung des musealen Bestands führte László Zsámboki in seiner Studie „Die Schemnitzer Gedenkbibliothek" (Miskolc, 1976) durch. Die deutsche und englische Zusammenfassung ist mit Verwendung des Heftes: László Zsámboki: „Die Schemnitzer Gedenkbibliothek" zummangestellt worden, grösstenteils mit originalen Text. Auch damit haben wir die Absicht, die gemeinsamen Bestrebungen unserer Brüder-Bibliotheken zum Ausdruck zu bringen.

Die Soproner Universitätsbibliothek ist heute die wissenschaftliche Fachbibliothek des Landes für das Forstwesen, für die Holzindustrie und den angeschlossenen Wissenschaftszweigen. Sie ist den grossen Anforderungen gewachsen.

Summary

The Museum Library contains the almost complete book collection of the predecessor of our university, the Academy (College) for Mining and Forestry from the period lasting from 1735 till 1918. Three quarters of the collection of about 45 000 volumes can be found in Central Library of the Technical University of Heavy Industry while the remaining part is in the Central Library of the University of Forestry and Timber Industry which is the other successor of the Selmec Academy.

The Museum Library, being the oldest and only intact special technical library in Hungary, is under national protection. This intense care and protection could be seen in the course of the design and construction of the new building of our university library (1977). Here in accordance with the up-to-date ideas concerning the protection of library collections a separate museum section was developed for this collection. In this section which is air-conditioned and isolated from the outer effects the collection can be seen, and the arrangement of the books strictly follows the system that originally was applied at the Selmec Academy in 1862. The remaining part of the collection is stored in a separate closed part of the stacks.

The library is exactly as old as its sponsoring institution. The provisions of the decree issued by the Treasury in Vienna concerning the foundation of the mining school in 1735 exactly defines the special textbooks to be acquired by the school for educational purposes.

From the point of view of the further development of the library the acquisition of the collection of J. T. A. Peithner, the professor of exploitation of mines was of decisive importance because 526 ones of the altogether 1392 titles were of technical-scientific character (1774—1776).

Among Peithner's holographically signed books (the most frequent signature: Ex Bibliotheca Thad. Peithner) both the fundamental technical-scientific works published in the 16th and 17th century which had been rarities already at that time (Agricola: De re metallica, 1557, first German edition; the works on fossils, collected and published by C. Gesner in 1565; Plinius: Historia naturalis, 1496 and 1553; Ubaldo Mecanicorum liber, 1615 etc.) and the contemporary modern literature from the middle of the 18th century (the works of Belidor, D. Bernoulli, Gellert, Herttwig, Jugel, Kern and Oppel, Rössler, Stahl etc.) can be found.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

The training in Selmec became world famous by the end of the 18th century and the instruction was supported by a similarly excellent library providing the necessary special library basis. The structure of the literature in the library at the end of the 18th century:

mathematics, geometry, mechanics, physics, chemistry, mineralogy, geology	cca. 620 titles	1210 volumes
mining-metallurgy, technology	cca. 280 titles	590 volumes

Comparing our collection with some other Hungarian libraries of that period we can see the following: in the catalogue of the present Budapest University Library 306 mathematical and scientific titles could be found in 1774 and 703 „mathematical" and 766 „medical" titles in 1783. In Ferenc Széchényi's library in Sopron there were only 230 volumes (only 3 on chemistry) in 1818, and in the Teleki-Library that became the basis of the library of the Hungarian Academy of Sciences the scientific literature was represented only by 730 volumes.

The above described data clearly show that the library of the Academy in Selmec was unique among the significant Hungarian libraries of the age concerning its collection of technical and scientific works and at the same time bears comparison with the large foreign collections as well.

At the beginning of the 19th century the inventory and the storage of the books were done according to the following 12 subjects (the subjects on the spines of the books were also marked by using coloured labels):

I. Mathematischer Theil der Bergbaukunde (white)
II. Physicalisch-chemischer Theil der Bergwerkskunde (orange)
III. Mineralogischer Theil der Bergwerkskunde (apple-green)
IV. Bergtechnik (dark ash-blue)
V. Hüttentechnik (pink)
VI. Salzwerkskunden (black)
VII. Münzkunde (black)
VIII. Forstwesen (bottle-green)
IX. Technologie (light olive)
X. Wissenschaftliche Schriften vermischten Inhalts (light blue)
XI. Literatur (brown)
XII. Karten (orange)

In the museum hall we restored the arrangement of the books according to an original inventory closed in 1862. The uniform brown paper-boards came from the early 1840s.

To illustrate the richness of the collection in Sopron and Miskolc here we can only enumerate some authors belonging to the different disciplines:

mathematics: Euler, Lacroix, Segner, Biot, Cauchy, Poisson; mehanics-machinery: D. Bernoulli, Mariotte, Pasquich, Ubaldo, Leupold, Langsdorf; architecture: Böckler, Belidor, Prony; physics: Galilei, Kircher, Boyle, La Caille, Musschenbroek, Ampére, Faraday, Gay-Lussac, Doppler; chemistry: Béguin, Mayow, Stahl, Boerhave, Bergman, Scheele, Wallerius, Priestley, Black, Lavoisier, Berzelius; mineralogy-geology: Gesner, Cronstedt, Romé Delisle, Haüy, Gmelin, Mohs, A. Werner, Leibniz, Buffon, A. Humboldt, Cuvier, Lyell, Beudant, Bronn; mining: Agricola, first Latin (1556) and German (1557) editions, Löhneyss, Rössler, Kern and Oppel, Brückmann, Combes, Calvör; metallurgy: (besides the authors mentioned concerning mining) Fachs, Ercker, Barba, Cramer, Swedenborg, Schlüter, Gellert, Born, Karsten; technical encyclopaedias: Krünitz (172 vols.), Halle, Geissler, Lippold, Poppe, Putsche-Krause, Schauplatz der Künste und Handwerke (18 vols.); other sciences: Plinius, Kundmann, Oken, Darwin; manuscripts from the 15th—18th conturies.

The Museum Library has several valuable books and manuscripts written by the former famous professors of the Academy. Here the following names can be mentioned: Jacquin, Delius, Peithner, Poda, Scopoli, K. Haidinger, Patzier, Schittko, Wehrle, J. N. Lang, Doppler, Farbaky, Kerpely, István Schenek, Ottó Cséti, Hugó Böckh, Barlai etc.

Works of prominent forestry scientists are stored in Sopron University Library. We enumerate here only some authors: Hans Carl von Carlowitz, Henri Louis Duhamel du Monceau, Cotta, Hartig, Hundeshagen, Pfeil, Wilckens, Feistmantel, Wedekind, Kőnig, Grebe, Grabner, Wessely, Hess, Landolt, Danckelmann, Fischbach, Lehr, Lorey, Dubois, du Breuil, Bedő, Belházy, Cséti, Dietz, Divald, Engel, Fekete Lajos, Illés, Klekner, Téglás, Tomcsányi, Rowland, Wagner.

A catalogue of the Selmec Museum Library, though not quite complete, was published in book form in 1973. The history of the library of the Academy is described, first of all from the point of view of forestry, in István Hiller's book, „Az Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtárának története" (Sopron, 1975). The subject analysis of the Museum Library's holdings was pre-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

pared and published by László Zsámboki in a study, „A Selmeci Műemlékkönyvtár" (Miskolc, 1976).

German and English summaries were done using booklet „The Selmec Museum Library (Miskolc)" of László Zsámboki mostly with accuracy of the original text. Herewith we would like to show an expression in joint, coordinated efforts of both fraternal institutions.

At the present Central Library of University of Forestry and Timber Industry works as scientific library of forestry, timber industry and related subjects of national character, entirely complying with the requirements.

A könyvtárról szóló jelentősebb irodalom:

1. Gyulay, Zoltán—Tárczy-Hornoch, Antal: Schemnitz als eines der wichtigsten bergbauwissenschaftlichen Zentren Europas im 18. und 19. Jahrhundert = Bergbauüberlieferungen und Bergbauprobleme in Österreich und seinem Umkreis. Festschrift für Franz Kirnbauer. (Veröffentlichungen des Österreichischen Museums für Volkskunde, Band XVI.) p. 88—96.

2. Hiller István: Az Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtárának története. Kézirat. Sopron, 1975, EFE Jegyzetsokszorosító Részlege. 191 p.

3. Hiller István: Erdészeti tudományos szakkönyvtárunk kialakulása. = Agrártörténeti Szemle 1977. 3—4. sz. p. 390—411.

4. Hiller István: Gondolatok a könyvtárban (Egy ősi bibliotéka korszerű épülete). = Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Könyvtárosok Tájékoztatója 1978. 2. p. 16—44.

5. Hiller István: A Magyar Könyvtárosok Egyesülete X. Vándorgyűlése Sopronban (Függelék az MKE soproni programjához). Sopron, 1978, Széchenyi Nyomda Soproni Üzeme. 56 p.

6. Hiller István: Új otthont kapott az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára. = Könyvtári Figyelő 1978. 4. sz. p. 410—422.

7. Hiller István—Eke Károly: Tömegkommunikációs eszközök a könyvtárügy szolgálatában. = Eseménynaptár 1978. 4. sz. p. 3—4.

8. Nagy Ernő—Zsidai József: A Nehézipari Műszaki Egyetem Könyvtára. Miskolc, 1971, Borsod Megyei Nyomdaipari Vállalat. 80 p.

9. A selmeci műemlékkönyvtár. A miskolci Selmeci Műemlékkönyvtárban lévő, 1850-ig kiadott könyvek kötetkatalógusa. Miskolc, 1973, Nehézipari Műszaki Egyetem. 177 p.

10. Szabó István: Hazánk első műszaki jellegű műemlékkönyvtára. = Soproni Szemle 1961. 3. sz. p. 259—262.

11. Szabó István: A selmeci eredetű műemlékkönyvtár ügyének lezárása. = Soproni Szemle 1967. 1. sz. p. 79—81.

12. Zakar János: Egy figyelemre méltó régi könyv az Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtárában. = Az Erdészeti és Faipari Egyetem tudományos közleményei 1965. 1—2. sz. p. 411—422.

13. Zakar János: A Hanns Carl von Carlowitz-féle fatermesztési könyv rövid ismertetése. = Az Erdészeti és Faipari Egyetem tudományos közleményei 1965. 1—2. sz. p. 423—429.

14. Zakar János: Kétszáz-éves erdészeti vonatkozású szerződés Máramarosból. = Az Erdészeti és Faipari Egyetem tudományos közleményei 1971. 1—2. sz. p. 97—104.

15. Zakar János: Néhány érdekes kézírásos bejegyzés az 1571. évi Miksa-féle bányászati rendtartást tartalmazó kötet végén. = Bányászati és Kohászati Lapok—Bányászat 1971. 10. sz. p. 708—710.

16. Zsámboki László: a Selmeci Műemlékkönyvtár. Miskolc, 1976, Borsod megyei Nyomdaipari Vállalat. 73 p.

17. Zsámboki László: a selmeci műemlékkönyvtár. Miskolc, 1978, NME. 6 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

Tartalomjegyzék

A könyvtár helye művelődéstörténetünkben	4
A könyvtár keletkezése Selmecbányán	4
Erdészeti tudományos szakkönyvtárunk kialakulása	5
A könyvtár magyar állami intézmény lesz	5
Két világháború sodrában	5
A felszabadulás után	6
Önállósul az erdészeti és faipari szakkönyvtár	6
A műemlék-könyvtár a jelenben	7
Néhány becses könyvtörténeti érték és ritkaság	9
Az Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára a tudomány szolgálatában	26
A könyvtár használata és szolgáltatásai	29
Zusammenfassung	32
Summary	35
A könyvtárról szóló jelentősebb irodalom	37

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
/1866/
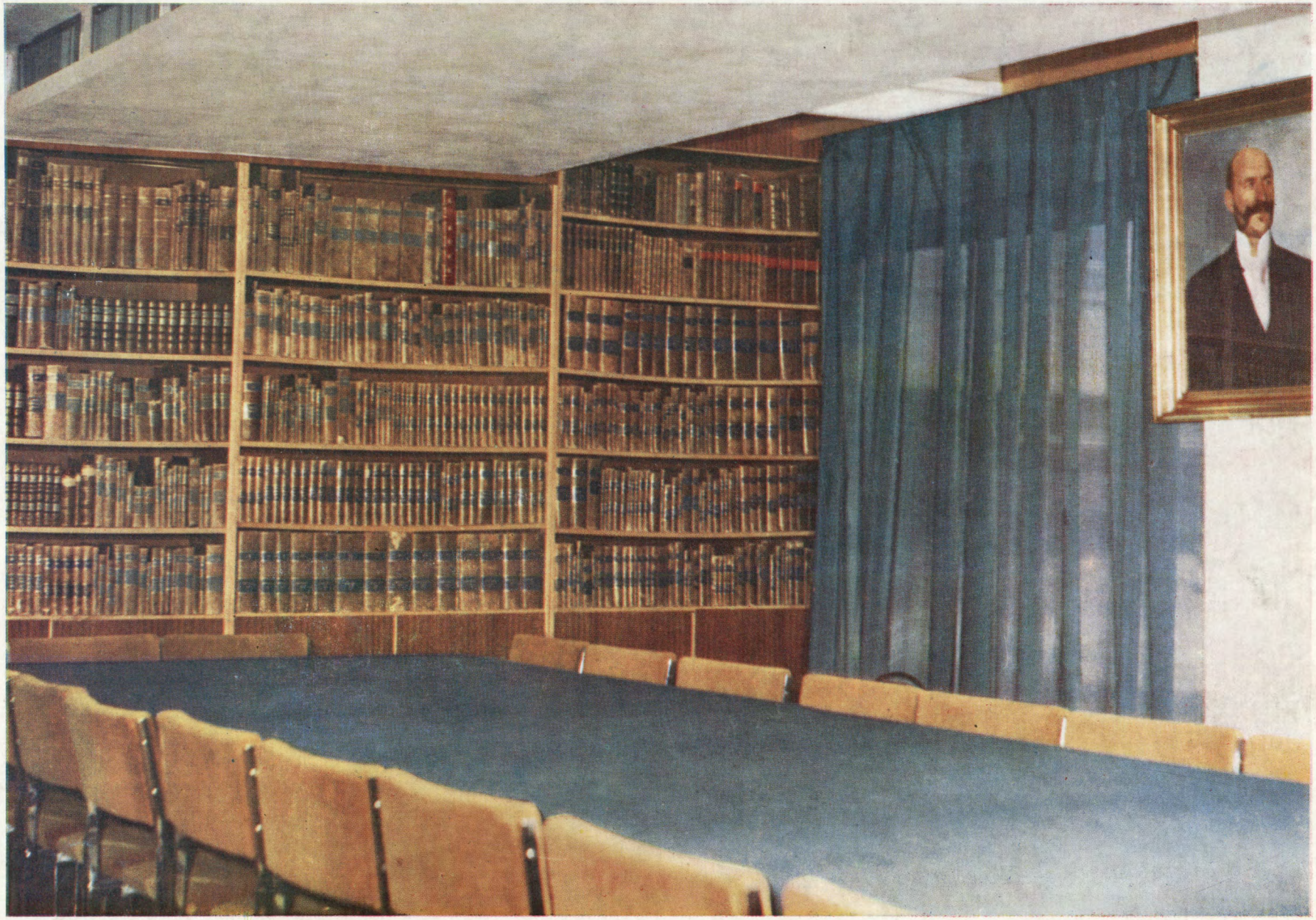
© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/173-1/2024.